

UCHWAŁA NR XXXVI/426/24
RADY POWIATU WROCŁAWSKIEGO

z dnia 27 marca 2024 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wrocławskim na lata 2024 – 2026

Na podstawie art. 12 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 107) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.) Rada Powiatu uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wrocławskim na lata 2024 – 2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wrocławskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu Wrocławskiego

Piotr Chmurzyński

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE WROCŁAWSKIM NA LATA 2024 – 2026

Spis treści

I WPROWADZENIE.....	3
I 1. Wstęp	3
I 2. Aktualne zagrożenia dla funkcjonowania rodziny	4
II ASPEKTY PRAWNE	5
II 1. Podstawa prawna	5
II 2. Relewantne akty prawne.....	5
II 3. Zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.	6
II 4. Spójność z dokumentami strategicznymi	9
III DIAGNOZA SYTUACJI POWIATU	11
III 1. Lokalizacja	11
III 2. Sytuacja demograficzna	12
IV DIAGNOZA SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE WROCŁAWSKIM.....	16
IV 1. Dane instytucjonalne	16
IV 2. Podsumowanie badań ankietowych.....	22
IV 2.1. Rodziny zastępcze	22
IV 2. 2. Badanie pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej.....	35
V. ANALIZA SWOT SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ POWIATU WROCŁAWSKIEGO.....	43
VI. ADRESACI PROGRAMU	45
VII ZAŁOŻENIA PROGRAMU	45
VII 1. Cel główny	45
VII 2. Cele operacyjne, działania i wskaźniki/plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej/plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej	46
VII 3. Limit Rodzin Zastępczych Zawodowych na lata 2024-2026.....	49
VIII. PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ PROGRAMU	50
IX. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	50
X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	51
XI. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU	51
Spis wykresów, tabel i rysunków	53

I WPROWADZENIE

I 1. Wstęp

Rodzina stanowi naturalne środowisko dla wychowywania i wzrastania dziecka, które niekiedy bywa zakłócone, a rodzice nie mogą zapewnić swojemu dziecku należytej opieki i wychowania.

W takiej sytuacji, zgodnie z art. 72 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i art. 20 Konwencji o Prawach Dziecka, obowiązek zapewnienia dziecku opieki i wychowania spoczywa na władzy publicznej. Taką opiekę nad dzieckiem organizowaną oraz finansowaną przez władze publiczne określa się mianem pieczy zastępczej.

Zadaniem systemu pomocy społecznej jest wsparcie rodziny biologicznej dziecka w takim stopniu, aby dziecko w możliwie najkrótszym czasie miało możliwość powrotu pod opiekę swoich naturalnych rodziców. Zapewnienie dziecku pobytu w pieczy zastępczej ma na celu zaspokojenie jego potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych, a także podtrzymywanie osobistych kontaktów i relacji pomiędzy dzieckiem a rodziną pochodzenia oraz rówieśnikami.

Pieczą zastępczą, której organizatorem jest samorząd powiatowy, jest wykonywana w formie: rodzinnej (rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka) lub instytucjonalnej. Powszechnie przyjmuje się, że forma rodzinna jest najbardziej korzystna dla rozwoju dziecka, gdyż jest najbardziej zbliżona do naturalnego środowiska rodzinnego.

Kierując się dobrem dziecka i jego potrzebami w przypadku, gdy dziecko na podstawie decyzji sądu jest całkowicie lub częściowo pozbawione opieki rodzicielskiej, powiat ma ustawowy obowiązek zapewnić mu opiekę i wychowanie w warunkach jak najbardziej podobnych do warunków naturalnych. Obowiązek ten wynika z regulacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, na podstawie której jednostka samorządu terytorialnego jest zobowiązana do zapewnienia dzieciom i młodzieży, pozbawionym opieki rodziny (opiekunów), pieczy zastępczej rodzinnej lub instytucjonalnej. To w tym akcie prawnym zawarto podstawę normatywną do przygotowania niniejszego Programu, albowiem do zadań własnych powiatu należy w myśl jej art. 180 pkt 1 opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej. Zadania w zakresie organizacji pieczy zastępczej są realizowane we współpracy z jednostkami administracji samorządowej, jak również podmiotami, o których mowa w ustawie

o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W niniejszym Programie scharakteryzowano funkcjonowanie rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wrocławskiego, z uwzględnieniem dynamiki zmian w tym zakresie w latach 2020 – 2022. Na podstawie diagnozy sytuacji zastanej i badań ankietowych wśród lokalnej populacji sformułowane zostały cele i kierunki rozwoju pieczy zastępczej planowane do realizacji w latach 2024 – 2026. Program zawiera również informacje na temat limitu rodzin zastępczych zawodowych na terenie Powiatu Wrocławskiego w okresie jego obowiązywania.

Niniejszy Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wrocławskim na lata 2024 – 2026 został przygotowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu we współpracy z podmiotami zewnętrznymi.

I 2. Aktualne zagrożenia dla funkcjonowania rodziny

Psychospołeczne następstwa epidemii wymagają uwzględnienia w projektowaniu i wdrażaniu założeń polityki społecznej. Należy bowiem zauważyć, że codzienne funkcjonowanie rodzin przez ostatnie ponad trzy lata w stałej atmosferze niepewności i zagrożenia wywołanych przez epidemię, nie pozostało obojętne i jeszcze przez następne lata może rzutować na stan życia rodzinnego. W szczególności dotyczy to tych rodzin, które straciły osoby bliskie właśnie wskutek zachorowania na SARS-CoV-2 lub choroby współistniejące.

Na implikacje czasu epidemii koronawirusa nałożyły się w 2023 r. problemy spowodowane przez trudną sytuację ekonomiczną kraju (zwłaszcza inflację i sytuację na rynku mieszkaniowym), co odbija się na budżecie domowym polskich rodzin.

Atmosferę niepewności i zagrożenia potęguje również sytuacja międzynarodowa w bezpośrednim sąsiedztwie Polski i związana z konfliktem zbrojnym pomiędzy Rosją a Ukrainą.

Wszystkie te czynniki mogą wpłynąć na wzrost uzależnień, nie tylko od substancji psychoaktywnych. Ponadto wdrożone doraźnie działania pod postacią obowiązku pracy i nauki zdalnej, czy kolejnych lockdownów i obowiązkowej kwarantanny, mogą wywoływać również negatywne skutki poprzez rozwój uzależnień behawioralnych, w tym zwłaszcza tych, związanych z wykonywaniem różnych czynności w Internecie (np. zakupoholizm, uzależnienie od gier i smartfona, korzystania z mediów społecznościowych i komunikatorów).

Dostrzegając współczesne zagrożenia dla życia rodzinnego, prawodawca wprowadził w latach 2020 – 2023 między innymi następujące nowe rozwiązania prawne:

- **tzw. „Ustawa Antyprzemocowa”** (Ustawa z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 956) – obowiązująca w głównej mierze od 30 listopada 2020 r., która wprowadziła do porządku prawnego uprawnienie do wydawania wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do tego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- **ustawa z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw** (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469) - obowiązująca od 1 stycznia 2022 r., która powołała do życia Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom,
- **rozległa nowelizacja systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie** wprowadzona na mocy ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535) i ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 289).

II ASPEKTY PRAWNE

II 1. Podstawa prawna

Niniejszy Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wrocławskim na lata 2024 – 2026 (zwany dalej „Programem”) przygotowano na podstawie i w zgodzie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.), który stanowi, że do zadań własnych powiatu należy: *„opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej”*.

Za każdym razem, gdy w Programie jest mowa o „Ustawie” bez dookreślenia, oznacza to ww. ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

II 2. Relewantne akty prawne

Działania uwzględnione w niniejszym Programie są podejmowane i realizowane w oparciu o następujące akty prawa powszechnie obowiązującego:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 ze zm.),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123),
- Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190),
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 ze zm.),
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. , poz. 1526 ze zm.),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2023 r. poz. 810 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. nr 292, poz. 1720),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 listopada 2023 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2452).

II 3. Zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 180 ustawy *do zadań własnych powiatu* w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin

zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej;

- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia, specjalistycznego poradnictwa;
- 8) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 10) wprowadzanie danych do rejestru, o którym mowa w art. 38d ust. 1, ich aktualizacja i usuwanie;
- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej albo centrum usług społecznych dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 12) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,

- b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 13) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminie:
- a) do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,
 - b) do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
- 14) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8 ustawy.

Natomiast w myśl art. 181 ustawy *do zadań zleconych* z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- 1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a ust. 1;
- 2) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3;
- 3) finansowanie:
 - a) wydatków związanych z dowozem do rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, a także związanych z odwiezieniem dziecka, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na czas określony, jeżeli sposób i zasady pokrycia kosztów powrotu dziecka nie wynikają z orzeczenia lub informacji sądu lub innego organu państwa obcego,
 - b) średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka oraz świadczeń pieniężnych,

c) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne – dotyczących osób, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2a, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych.

Wszystkie wymienione działania mają na celu stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną ukierunkowanego na powrót dziecka do rodziny biologicznej lub - gdy jest to niemożliwe - dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

II 4. Spójność z dokumentami strategicznymi

Cele i działania przewidziane w niniejszym Programie wpisują się w cele wyznaczone w innych dokumentach o charakterze strategicznym przyjętych na poziomie kraju, województwa i lokalnym (powiatu).

Tabela 1. Spójność Programu z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym

POZIOM KRAJOWY	
Nazwa dokumentu	Cel/obszar/priorytet/działanie
Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Cel szczegółowy II: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030	Cel szczegółowy nr 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy. Cel szczegółowy nr 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Obszar: Spójność Społeczna – Kierunek interwencji: Aktywna polityka rodzinna.
Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030	Priorytet IV: Instytucje pomocy społecznej oraz podmioty ekonomii społecznej – wsparcie dla osób i rodzin.
Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku, Ekonomia Solidarności Społecznej	Obszar I. Solidarna wspólnota lokalna. Obszar IV: Solidarne społeczeństwo.
Krajowa Polityka Miejska 2023	Obszar 4.5: Rewitalizacja.

	Obszar 4.9: Demografia.
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności	Cel 6: Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „worksafe rate”.
Strategia Rozwoju Usług Społecznych Polityka Publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)	Cel strategiczny 1: Zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci.
Strategia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030	Priorytet I: Niezależne życie. Priorytet V: Warunki życia i ochrona socjalna.
POZIOM WOJEWÓDZKI	
Nazwa dokumentu	Cel/obszar/priorytet/działanie
Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2023-2031	Cel główny: Wzmocnienie potencjału rodziny dolnośląskiej poprzez budowę i udoskonalanie rozwiązań systemowych na rzecz wsparcia rodziny i pieczy zastępczej. Cele operacyjne: - Kształtowanie świadomości społecznej, - Informacja, - Rozwój, - Wsparcie, Wzmacnianie systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.
POZIOM POWIATOWY	
Nazwa dokumentu	Cel/obszar/priorytet/działanie
Strategia Rozwoju Powiatu Wrocławskiego 2030	Cel strategiczny: Kształtowanie zrównoważonego rozwoju społecznego i integracji lokalnej. Cel operacyjny: Wspieranie rodzin i rozwój systemu pieczy zastępczej.
Nazwa dokumentu	Cel/obszar/priorytet/działanie
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wrocławskim na lata 2016-2025	Cel główny: Zaspokajanie potrzeb społecznych oraz przeciwdziałanie zagrożeniom w stopniu zapewniającym równowagę społeczną i rozwój Powiatu Wrocławskiego, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz osób, rodzin i grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Cel strategiczny 1: Wspieranie rodzin i rozwój systemu pieczy zastępczej. Cele operacyjne: 1. Zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom w przypadku niemożności zapewnienia

	opieki i wychowania przez rodziców. 2. Wspieranie rodzin i rozwój różnych form pieczy zastępczej. 3. Objęcie pomocą i wsparciem w procesie usamodzielnienia się wychowanków pieczy zastępczej i innych instytucji.
--	---

Opracowanie własne

III DIAGNOZA SYTUACJI POWIATU

III 1. Lokalizacja

Powiat Wrocławski położony jest w środkowo-wschodniej części województwa dolnośląskiego. Powierzchnia Powiatu Wrocławskiego wynosi 1118 km². Pod względem wielkości powierzchni Powiat Wrocławski znajduje się na 3 miejscu spośród 26 powiatów ziemskich województwa dolnośląskiego. Powiat Wrocławski graniczy ze stolicą Dolnego Śląska – Wrocławiem, który jest siedzibą Powiatu i stanowi integralną część aglomeracji wrocławskiej. Ponadto graniczy z innymi powiatami ziemskimi: dzierżoniowskim, oleśnickim, oławskim, strzelińskim, średzkim, świdnickim oraz trzebnickim.

Rysunek 1. Gminy Powiatu Wrocławskiego

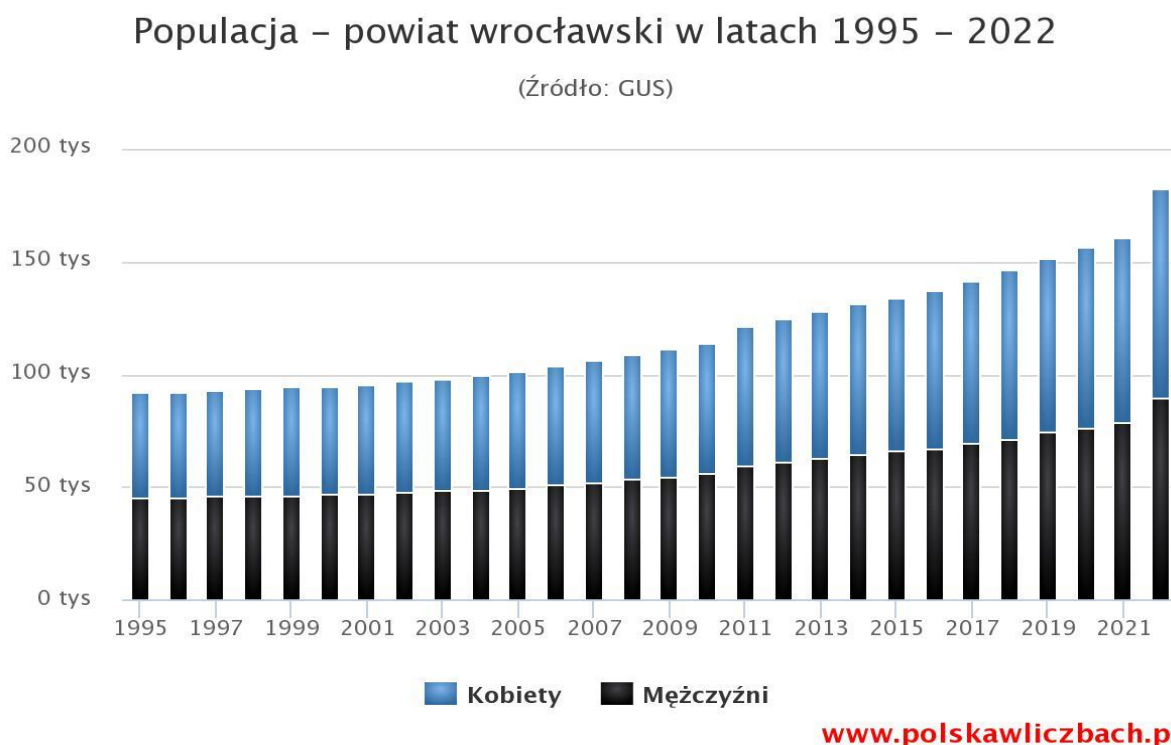

III 2. Sytuacja demograficzna

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego¹ Powiat Wrocławski liczy sobie 182 778 mieszkańców, z czego nieznacznie więcej, bo 50,9% stanowią kobiety, a pozostałe 49,1% mężczyźni. Oznacza to, że rozkład pod względem płci jest bardzo wyrównany.

W latach 2002 – 2022 liczba mieszkańców Powiatu wzrosła o 88,8%.

Wykres 1. Populacja Powiatu Wrocławskiego w latach 1995-2022

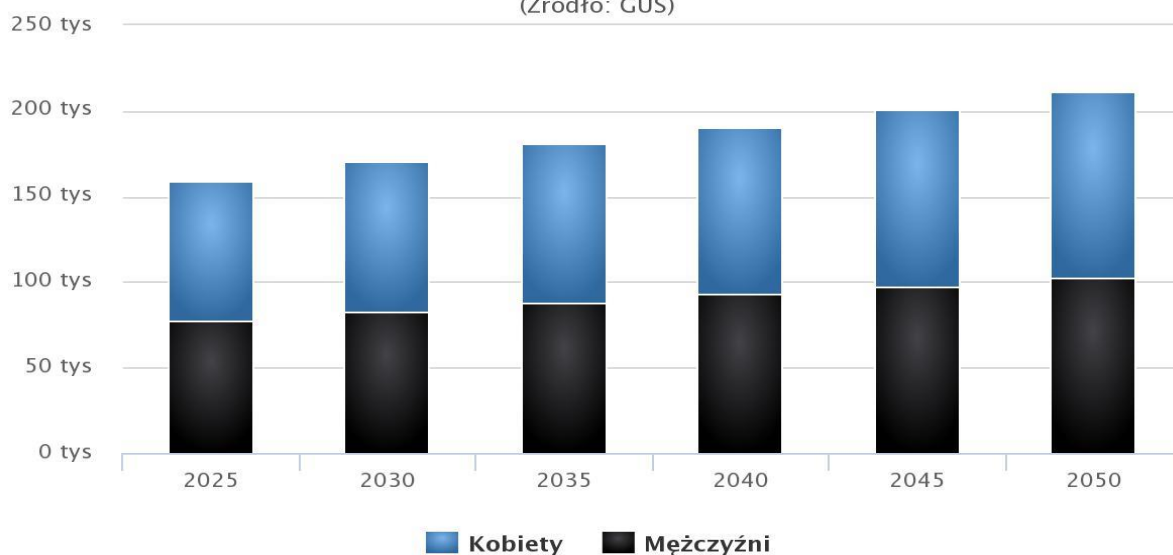
Średni wiek mieszkańców wynosi 38,3 lat i jest znacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego (42,8) oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski (42,1). Prognozowana liczba mieszkańców Powiatu Wrocławskiego w 2050 r. wyniesie 211 077, z czego 108 621 to kobiety, a 102 456 mężczyźni.

Wykres 2. Prognozowana populacja Powiatu Wrocławskiego na lata 2025-2050

¹ https://www.polskawliczbach.pl/powiat_wroclawski, stan na 31.12.2022.

Prognozowana populacja – powiat wrocławski w latach 2025 – 2050

(Źródło: GUS)

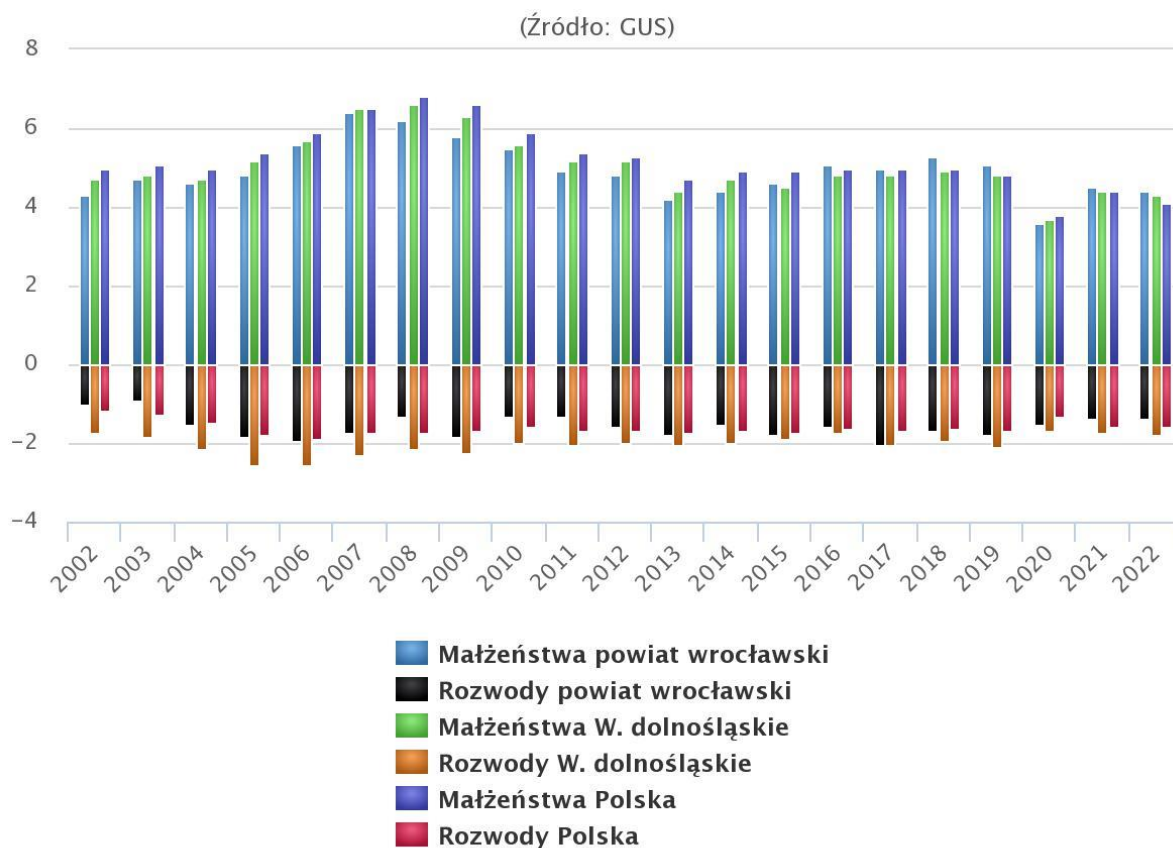

www.polskawliczbach.pl

Mieszkańcy Powiatu Wrocławskiego zawarli w 2022 r. 803 małżeństw, co odpowiada 4,4 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa dolnośląskiego oraz więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,4 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie mniej od wartości dla kraju. 27,1% mieszkańców Powiatu Wrocławskiego jest stanu wolnego, 59,8% żyje w małżeństwie, 7,1% mieszkańców jest po rozwodzie, a 5,5% to wdowy/wdowcy.

Wykres 3. Małżeństwa i rozwody w Powiecie Wrocławskim w latach 2002-2022

Małżeństwa i rozwody na 1000 ludności w powiecie wrocławskim w latach 2002 – 2022

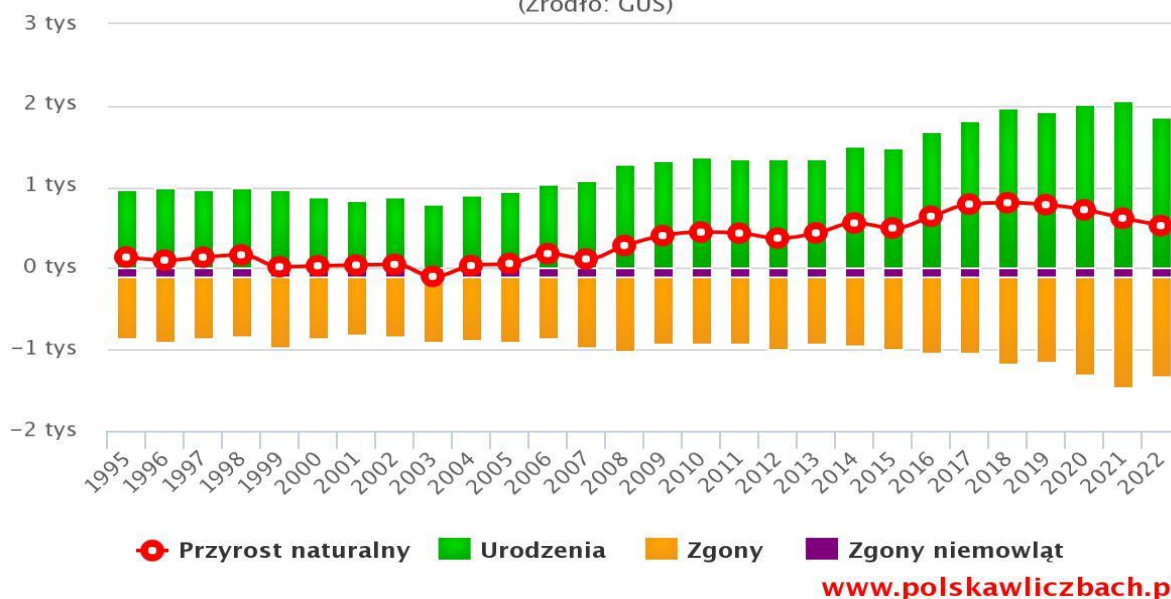
www.polskawliczbach.pl

Powiat Wrocławski ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 523. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 2,89 na 1000 mieszkańców Powiatu Wrocławskiego. W 2022 r. urodziło się 1 855 dzieci, w tym 48,5% dziewczynek i 51,5% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 393 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,39 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2021 r. 43,8% zgonów w Powiecie Wrocławskim spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 20,7% zgonów w Powiecie Wrocławskim były nowotwory, a 8,6% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności Powiatu Wrocławskiego przypada 7.36 zgonów.

Wykres 4. Przyrost naturalny w Powiecie Wrocławskim w latach 1995-2022

Przyrost naturalny w latach 1995–2022 w powiecie wrocławskim

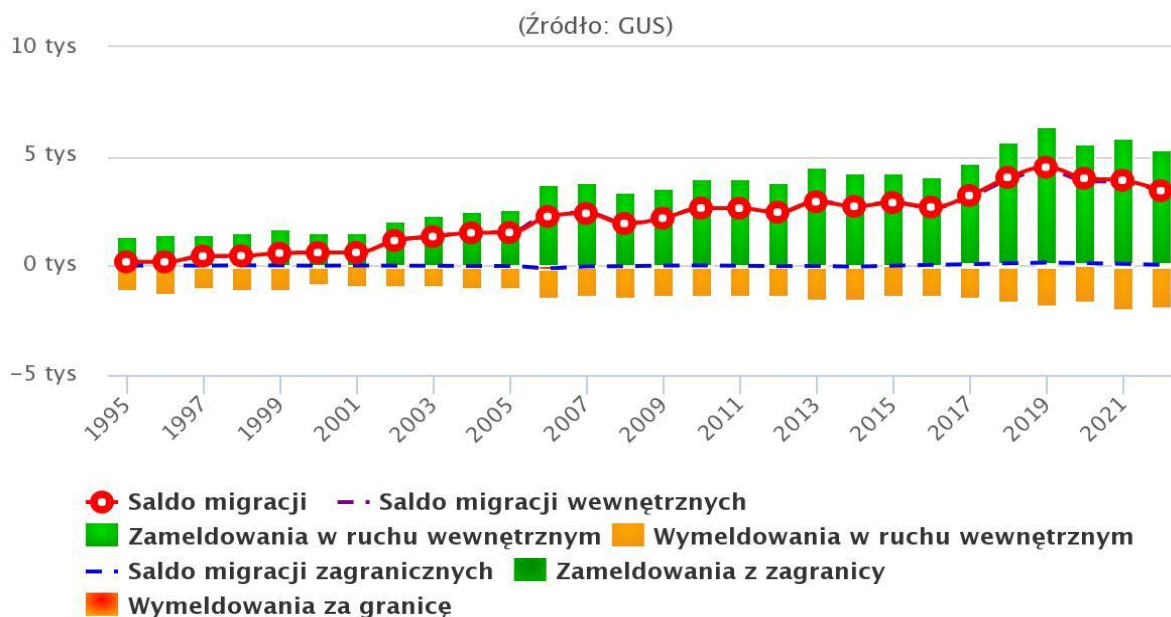
(Źródło: GUS)

W 2022 r. zarejestrowano 5 210 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 1.815 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Powiatu Wrocławskiego 3 395. W tym samym roku 94 osoby zameldowały się z zagranicy oraz zarejestrowano 57 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 37. 60,3% mieszkańców Powiatu Wrocławskiego jest w wieku produkcyjnym, 23,4% w wieku przedprodukcyjnym, a 16,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 5. Migracje na pobyt stały w Powiecie Wrocławskim w latach 1995-2022

Migracje na pobyt stały w latach 1995–2022 w powiecie wrocławskim

www.polskawliczbach.pl

IV DIAGNOZA SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE WROCŁAWSKIM

IV 1. Dane instytucjonalne

Pieczka zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Rodzinna pieczka zastępcza to:

1. rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa,
 - c) zawodowa, w tym pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;
2. rodzinny dom dziecka.

Instytucjonalna pieczka zastępcza jest sprawowana w formie:

1. placówki opiekuńczo-wychowawczej,
2. regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej (zadanie wojewódzkie),
3. interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego (zadanie wojewódzkie).

Na terenie Powiatu Wrocławskiego na dzień 31 grudnia 2022 r. funkcjonowały łącznie 194 rodziny zastępcze. Jest to więcej, niż w roku 2021 (182), ale o 2,06% mniej, niż w roku wyjściowym, czyli 2020 (198).

Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych nieznacznie wzrosła o 1,76%, natomiast rodzin zastępczych niezawodowych zmalała o 9,45%. Liczba rodzin zastępczych zawodowych nieznacznie wzrosła w 2022 r., za to liczba Rodzinnych Domów Dziecka od trzech lat pozostaje na stałym poziomie.

Jak wynika z analizy poniższych danych, wśród rodzinnych form pieczy zastępczej funkcjonujących na terenie Powiatu Wrocławskiego najliczniejszą grupę od lat stanowią rodziny zastępcze spokrewnione (59,27% wszystkich rodzin zastępczych na dzień 31 grudnia 2022 r.). Drugą w kolejności są rodziny zastępcze niezawodowe, a najmniej liczną grupę stanowią rodziny zastępcze zawodowe. W 2022 r. udział rodzin zastępczych zawodowych w ogólnej puli rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wrocławskiego wyniósł 3,6%.

Szczegółowy rozkład danych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Liczba rodzin zastępczych w latach 2020 –2022

Rok	2020	2021	2022
Liczba rodzin ogółem, w tym:	198	182	194
Rodziny zastępcze spokrewnione	113	108	115
Rodziny zastępcze niezawodowe	74	63	67
Rodziny zastępcze zawodowe	6	6	7
Rodzinne Domy Dziecka	5	5	5

Opracowanie własne

Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Wrocławskiego wykazuje ogólną tendencję malejącą – biorąc pod uwagę tylko dane graniczne, tj. za rok 2020 i 2022 (w tym czasie nastąpił spadek o 3,96%).

Od lat największa grupa dzieci przebywa w rodzinach zastępczych spokrewnionych – ich liczba wykazuje ogólną nieznaczną tendencję malejącą (spadek o 2,04%). Na dzień 31 grudnia

2022 r. liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych spokrewnionych wynosiła 49,48% wszystkich dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie powiatu.

Liczby dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych, zawodowych i w Rodzinnych Domach Dziecka wykazują wahania, lecz skala ta utrzymuje się na bardzo zbliżonym poziomie od lat. Wyjątkiem jest liczba dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych – ich liczba zmniejszyła się w ciągu 3 ostatnich lat o 10,67%.

Tabela 3. Dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2020 – 2022

Rok	2020	2021	2022
Liczba dzieci ogółem, w tym:	303	282	291
w rodzinach zastępczych spokrewnionych	147	143	144
w rodzinach zastępczych niezawodowych	103	90	92
w rodzinach zastępczych zawodowych	18	12	19
w Rodzinnych Domach Dziecka	35	37	36

Opracowanie własne

Biorąc pod uwagę średnią liczbę dzieci przebywających w pieczy zastępczej w ciągu danego roku okazuje się, że zdecydowanie najwięcej podopiecznych mają Rodzinne Domy Dziecka.

Wartości liczbowe w przypadku pozostałych form pieczy zastępczej wykazują duże wahania, co skłania do wniosku, że należy nadal uważnie monitorować sytuację w tym zakresie na terenie Powiatu Wrocławskiego.

Tabela 4. Średnia liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w latach 2020 – 2022

Rok	2020	2021	2022
Ogółem, w tym:	1,53	1,55	1,5
w rodzinach zastępczych spokrewnionych	1,3	1,33	1,26
w rodzinach zastępczych niezawodowych	1,4	1,43	1,38
w rodzinach zastępczych zawodowych	3	0,5	2,72
w Rodzinnych Domach Dziecka	7	7,4	7,20

Opracowanie własne

Liczba rodzin starających się o przyznanie im statusu rodziny zastępczej zmalała znacznie w roku 2021, aby już w roku następnym wzrosnąć skokowo do stanu przekraczającego ten sprzed dwóch lat.

Okazuje się jednak, że w latach 2020-2021 żadna z kandydujących rodzin nie spełniła ustawowych przesłanek do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, natomiast w roku 2022 były to tylko 3 rodziny, czyli 11,11% wszystkich kandydatów z tego roku.

Rodziny zdecydowane do pełnienia funkcji rodziny zastępczej nader rzadko rezygnują w trakcie procesu opiniowania. W ciągu ostatnich trzech lat zdarzyło się to tylko w dwóch przypadkach, i to w jednym roku (2021).

Mając na uwadze powyższe dane i ustalenia, należy stwierdzić, że występuje pilna potrzeba zabezpieczenia dodatkowych miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej, a tym samym poszukiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W świetle uzyskanych danych należy nadal rozwijać i udoskonalać lokalny system pieczy zastępczej, co implikuje konieczność zapewnienia szczególnie zawodowym rodzinom zastępczym stosownego wsparcia w postaci świadczeń finansowych, zarówno obligatoryjnych, jak i tych fakultatywnych oraz szkoleń, poradnictwa specjalistycznego, wsparcia wolontariuszy. Rodziny zastępcze zawodowe – ze względu na specyfikę pracy – są szczególnie narażone na sytuacje kryzysowe, stresowe i trudne.

W związku z powyższym potrzebują wsparcia dostosowanego do ich indywidualnych potrzeb oraz ciągłego motywowania do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

Tabela 5. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w latach 2020 – 2022

Rok	2020	2021	2022
Liczba rodzin starających się o ustanowienie rodziną zastępczą	22	14	27
Liczba rodzin spełniających ustawowe kryteria do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	0	0	3
Liczba rezygnacji w trakcie procesu opiniowania na rodziny zastępcze	0	2	0

Opracowanie własne

Spośród wszystkich prowadzonych form wsparcia szkoleniowego dla rodzin zastępczych, największym zainteresowaniem cieszą się porady indywidualne – ich liczba stale rośnie i wzrosła w ciągu trzech lat o 66,66%.

Liczba kandydatów biorących udział w szkoleniach na rodzinę zastępczą nieznacznie spadła i od dwóch lat utrzymuje się na stałym poziomie. Analogicznie jest z liczbą grup wsparcia, która na przestrzeni lat 2021 – 2022 pozostaje na takim samym poziomie.

Natomiast największy spadek odnotowano w przypadku liczby osób biorących udział w szkoleniach dla funkcjonujących rodzin zastępczych (o 68,22%). Szczegółowe dane zostały zaprezentowane w poniższej tabeli w układzie trzyletnim.

Tabela 6. Szkolenia dla rodzin zastępczych w latach 2020 – 2022

	2020	2021	2022
Liczba kandydatów biorących udział w szkoleniach na rodzinę zastępczą	17	15	15
Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla funkcjonujących rodzin zastępczych	107	21	34
Liczba spotkań grup wsparcia dla rodzin zastępczych	8	12	12
Liczba porad indywidualnych dla rodzin zastępczych	81	124	135

Opracowanie własne

Liczba dzieci zwolnionych z rodzinnej pieczy zastępczej ogółem zmalała o 35,71%. Najczęstszą przyczyną były „inne” powody, wśród których zdecydowanie przeważało usamodzielnienie. Na dzień 31 grudnia 2022 r. łącznie 44,44% ze wszystkich dzieci zwolnionych z rodzinnej pieczy zastępczej, opuściło ją właśnie z uwagi na usamodzielnienie.

Tabela 7. Przyczyny opuszczenia przez dzieci rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020 – 2022

Rok	2020	2021	2022
Liczba dzieci zwolnionych z rodzinnej pieczy zastępczej ogółem, w tym z powodu:	56	32	36
powrotu do rodziny pochodzenia	9	4	9
adopcji	5	2	4
przeniesienia do pieczy instytucjonalnej	5	4	2
przeniesienia do innej rodziny zastępczej	3	2	3
inne ogółem, w tym:	34	20	18
zmiany miejsca zamieszkania – poza Powiat Wrocławski	8	2	1
śmierć rodziny zastępczej	0	1	0
usamodzielnienie	26	16	16
przekazanie dziecka pod opiekę matki, która uzyskała pełnoletniość	0	0	0

umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży	0	1	0
śmierć dziecka	0	0	1

Opracowanie własne

Na terenie Powiatu Wrocławskiego od 2018 r., w ramach Powiatowego Centrum Usług Społecznych z siedzibą w Kątach Wrocławskich im. św. Jana Pawła II, funkcjonują 3 placówki opiekuńczo - wychowawcze: jedna typu interwencyjnego (z limitem 7 miejsc) oraz dwie typu socjalizacyjnego - dla dzieci młodszych i starszych (każda z limitem 14 miejsc). Placówki spełniają standard dotyczący maksymalnej liczby dzieci, które mogą w niej przebywać oraz standard odrębności grunтовой.

Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wrocławskiego, biorąc pod uwagę dane graniczne, tj. za lata 2020 - 2022, wykazuje ogólną tendencję wzrostową, przy czym w 2022 r. 5 dzieci spośród łącznej liczby 25 stanowiły dzieci cudzoziemskie, zabezpieczone działaniami Straży Granicznej.

Tabela 8. Dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2020 –2022

Rok	2020	2021	2022
Liczba dzieci ogółem, w tym:	13	13	25*
Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza typu Interwencyjnego w Kątach Wrocławskich	12	11	9
Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza typu Socjalizacyjnego nr 1 w Kątach Wrocławskich	1	1	2
Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza typu Socjalizacyjnego nr 2 w Kątach Wrocławskich	0	1	14*

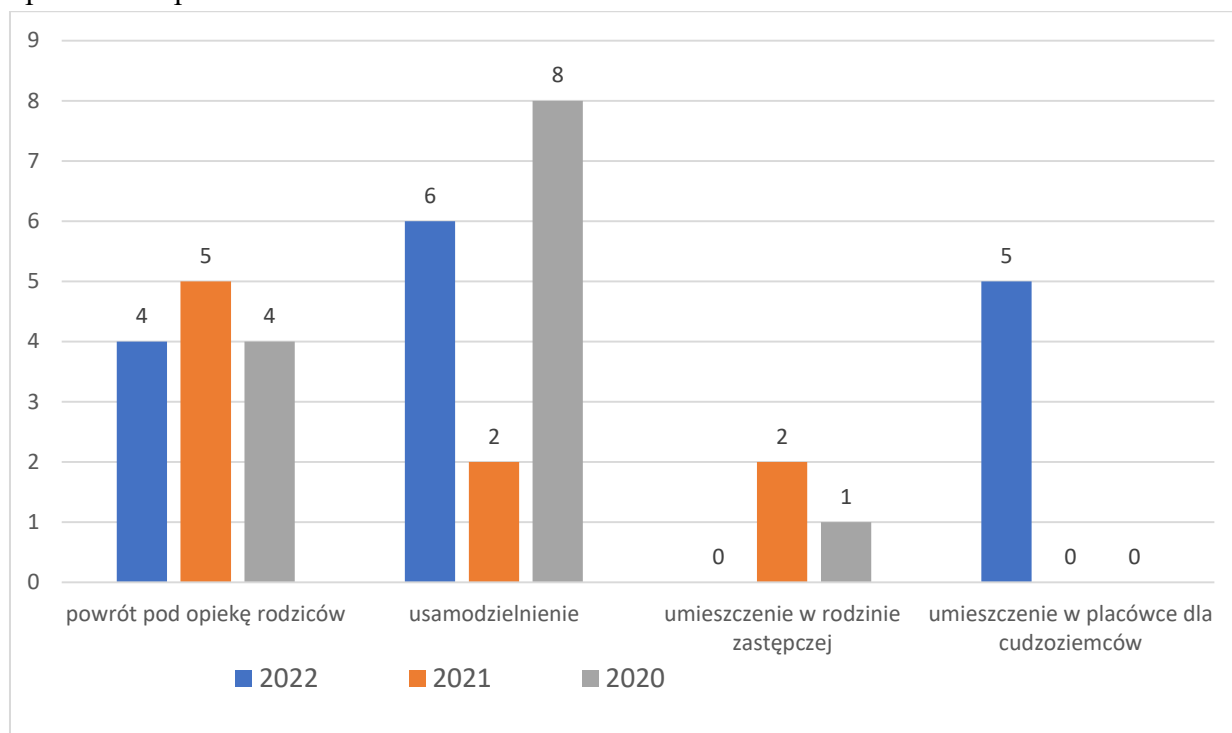
Opracowanie własne

* z uwagi na przekroczony limit dzieci w Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej typu Interwencyjnego, połączono zadania Placówek w myśl art. 101 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w związku z koniecznością zabezpieczenia łącznie 5 dzieci – cudzoziemców.

Opuszczenie pieczy zastępczej instytucjonalnej w latach 2020 – 2022 obrazuje wykres 6. W zdecydowanej większości dotyczy ukończenia 18 roku życia i rozpoczęcia procesu usamodzielnienia (16 wychowanków), rodzice biologiczni 13 dzieci odzyskali

władzę rodzicielską. Żadne z dzieci nie zostało przysposobione oraz 3 zostało decyzją sądu rodzinnego powierzonych rodzinnej pieczy zastępczej (w każdym przypadku dziecko było spokrewnione z rodziną zastępczą).

Wykres 6. Porównanie liczby wychowanków opuszczających Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze w Kątach Wrocławskich w latach 2020 - 2022 pod względem powodu opuszczenia placówki.

Opracowanie własne.

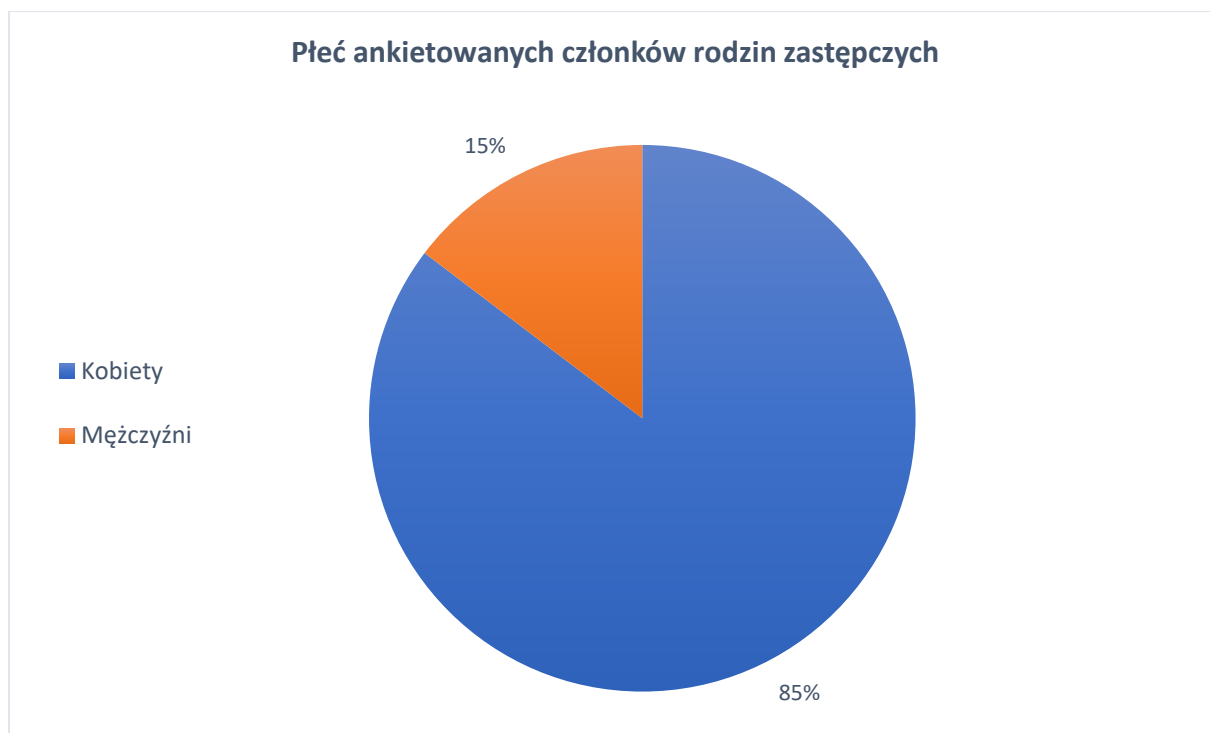
IV 2. Podsumowanie badań ankietowych

W listopadzie i w grudniu 2023 r. przeprowadzono badania ankietowe na terenie Powiatu Wrocławskiego. Na pytania odpowiadali przedstawiciele rodzin zastępczych oraz kadry ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu. Celem badania było ustalenie aktualnej sytuacji pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wrocławskiego wraz ze wskazaniem oczekiwanych kierunków działań.

IV 2.1. Rodziny zastępcze

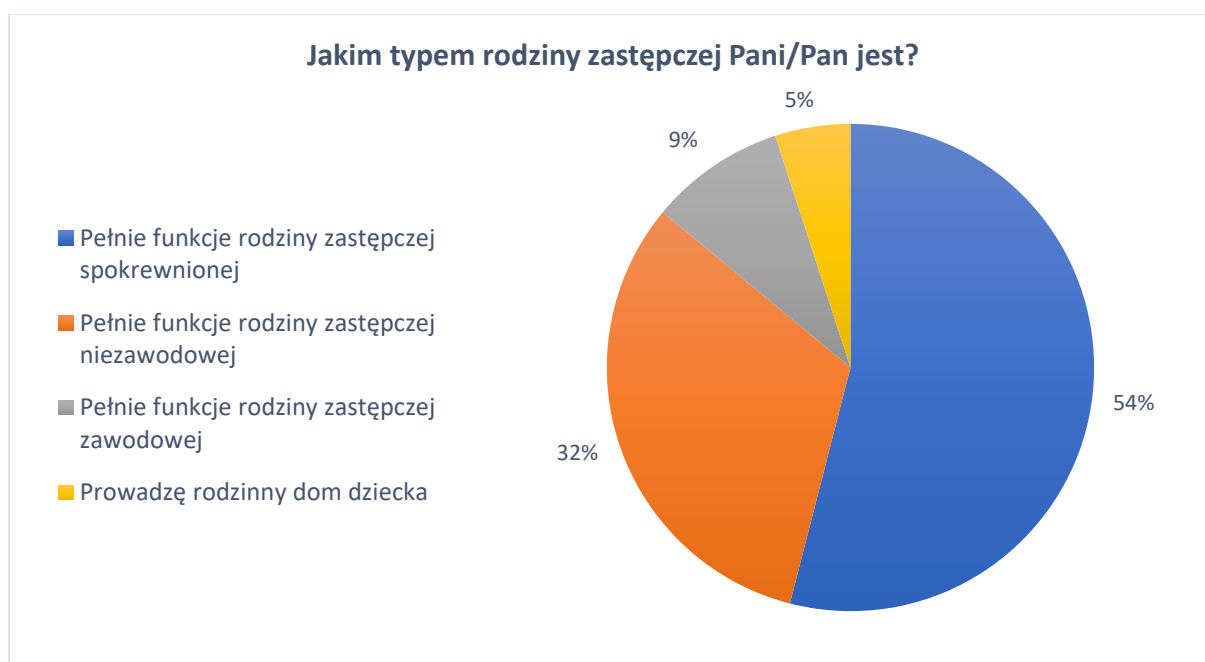
W badaniu wzięło udział 75 osób. Średni wiek respondentów wyniósł 50 lat. Pod względem płci przeważały kobiety (85%).

Wykres 7. Płeć ankietowanych członków rodzin zastępczych

Największa część respondentów (54%) deklaruje, że pełni funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej. W drugiej kolejności są to rodziny zastępcze niezawodowe (32%). Wśród badanych 9% stanowią rodziny zastępcze zawodowe, a pozostałe 5% prowadzi Rodzinny Dom Dziecka.

Wykres 8. Rodzaj rodziny zastępczej

Przeważająca większość badanych rodzin nie deklaruje gotowości do przekształcenia w rodzinę zastępczą zawodową (78%); 13% pełni już taką funkcję, a jedynie 9% rozważa takie przekształcenie.

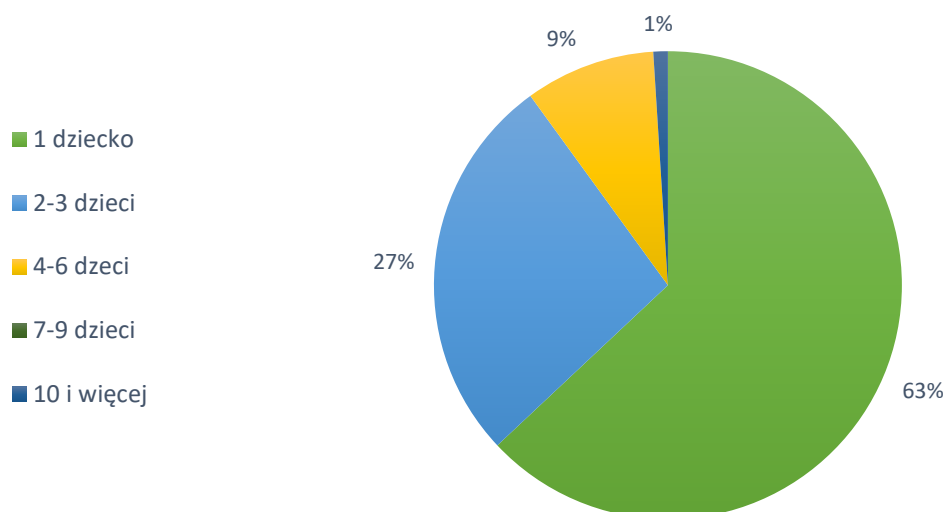
Wykres 9. Gotowość rodzin zastępczych do przekształcenia w rodzinę zastępczą zawodową

Największa część badanych (63%) podaje, że obecnie czyli na dzień badania, przebywa pod ich opieką 1 dziecko. W przypadku 27% jest to od 2 do 3 dzieci.

Wykres 10. Liczba dzieci przebywających obecnie pod opieką rodziny zastępczej/Rodzinnego Domu Dziecka

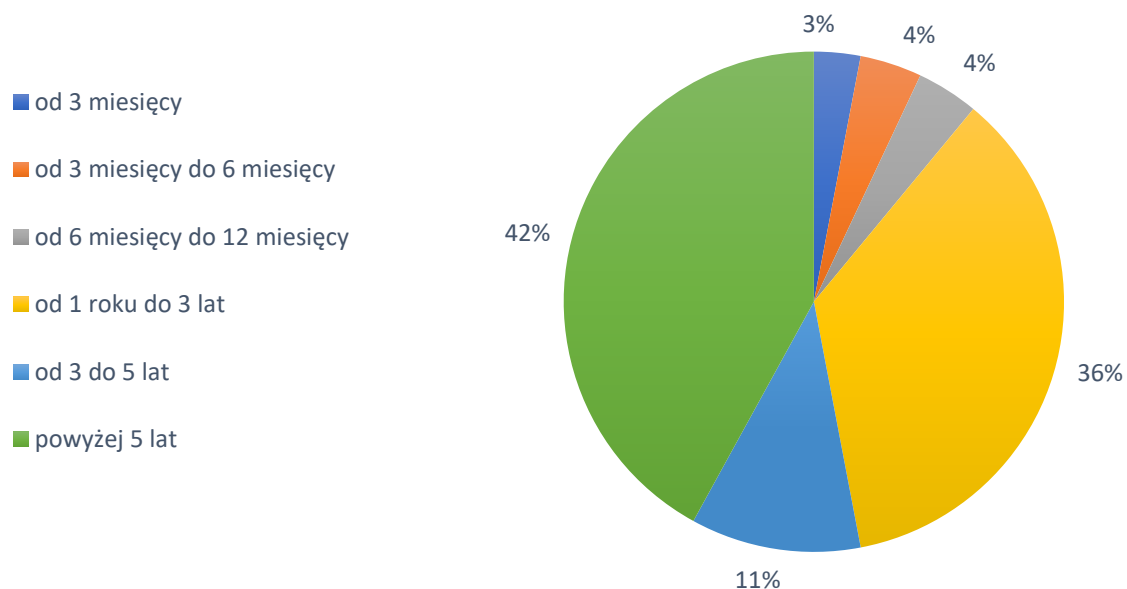
Liczba dzieci przebywających obecnie pod opieką rodziny zastępczej/rodzinnego domu dziecka, który Pani/Pan tworzy:

Największa część z badanych rodzin deklaruje, że pełni tę funkcję powyżej 5 lat (42%). W drugiej kolejności są to rodziny ze stażem w pieczy zastępczej od roku do 3 lat (36%).

Wykres 11. Okres pełnienia funkcji rodziny zastępczej

Jak długo Pan/Pani pełni funkcję rodziny zastępczej?

W następnym pytaniu dopuszczono możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi, a przedmiotem pytania był rodzaj pomocy otrzymanej przez ankietowane rodziny ze strony Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

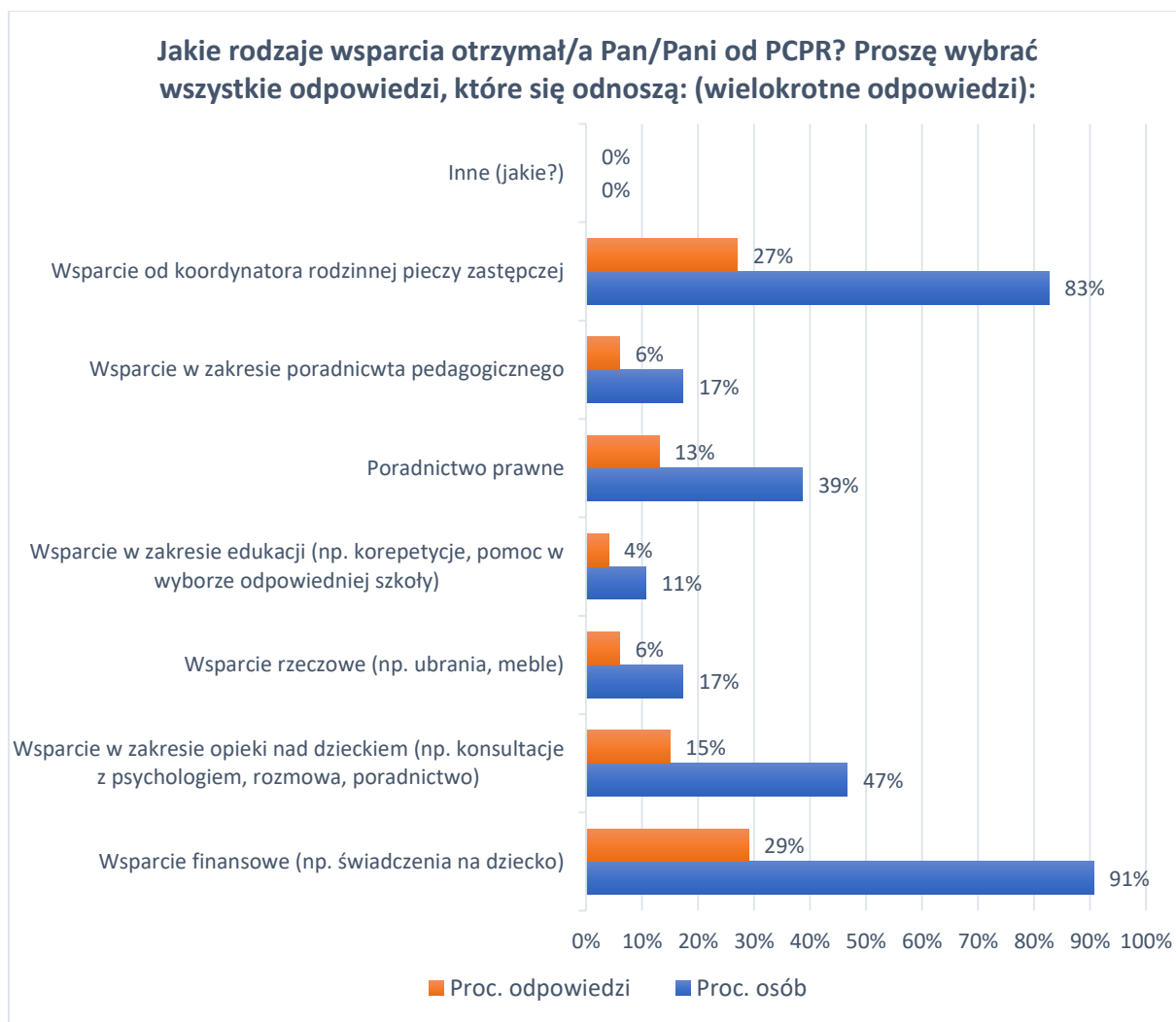
Biorąc pod uwagę odsetek osób, które udzieliły danej odpowiedzi, zdecydowanie najbardziej rzucają się w oczy dwie formy wsparcia dla rodzin zastępczych. Są to:

- wsparcie finansowe (91%),
- wsparcie od koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej (83%).

Warto przy tym zwrócić uwagę, że rodziny skorzystały z każdej z podanych w pytaniu form wsparcia.

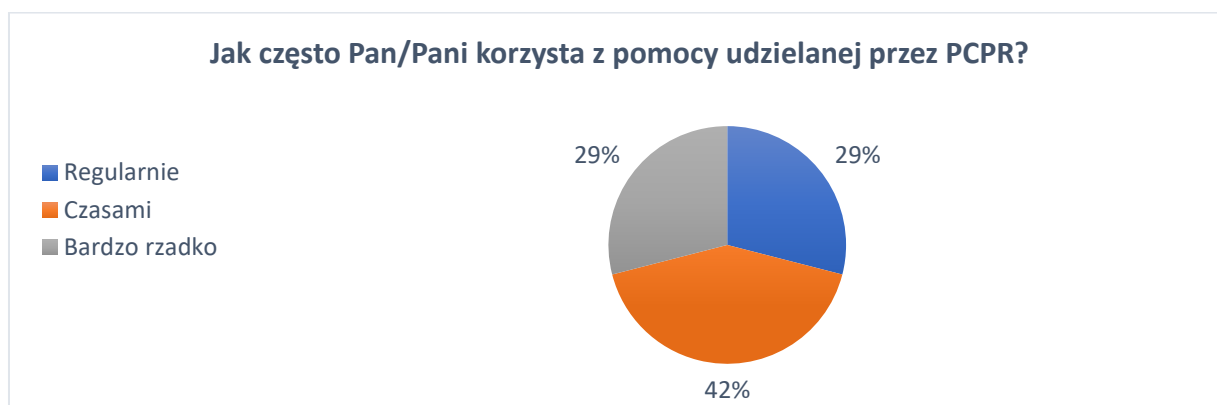
W najmniejszym stopniu rodziny skorzystały ze wsparcia edukacyjnego pod postacią np. korepetycji dla dzieci czy pomocy w wyborze odpowiedniej szkoły (4% odpowiedzi, 11% respondentów).

Wykres 12. Rodzaje wsparcia otrzymywanego od PCPR

Największa część badanych deklaruje, że korzysta z pomocy PCPR czasami (42%), natomiast po 29% podaje, że korzysta w sposób regularny bądź bardzo rzadko.

Wykres 13. Częstotliwość korzystania z pomocy udzielanej przez PCPR

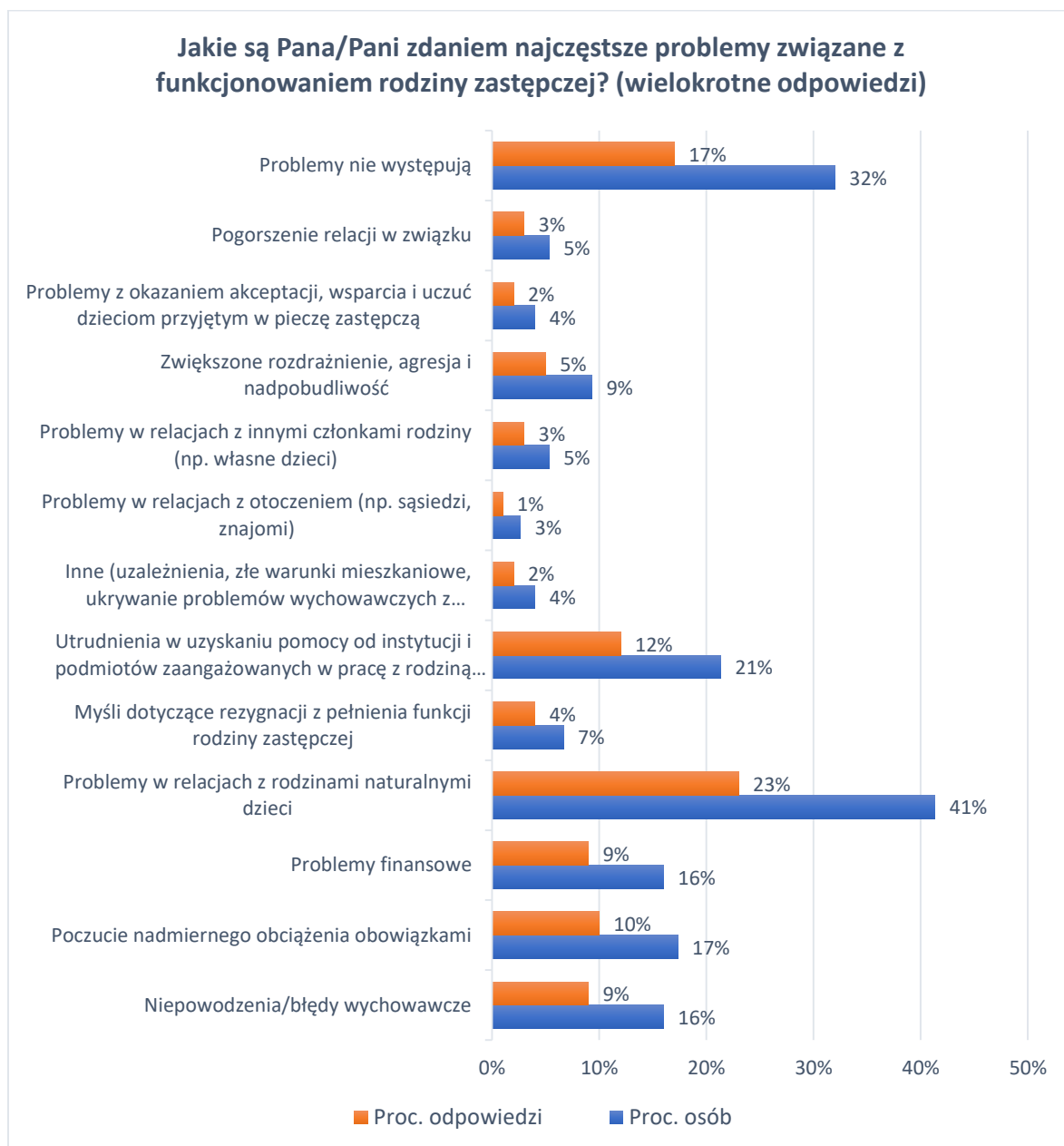

W następnym pytaniu próbowano wysondować, jakie są najczęstsze problemy związane z funkcjonowaniem rodziny zastępczej na terenie Powiatu Wrocławskiego – w opinii samych rodzin zastępczych. Biorąc pod uwagę, tak odsetek odpowiedzi, jak i procent ankietowanych,

wyróżniają się dwie odpowiedzi. Respondenci najczęściej wskazywali, że są to problemy z relacjami z rodzinami naturalnymi (23% odpowiedzi, 41% respondentów). Z drugiej strony rodziny deklarują brak jakichkolwiek problemów (17% odpowiedzi, 32% respondentów). W trzeciej kolejności rodziny sygnalizują utrudnienia w uzyskaniu pomocy od instytucji i podmiotów zaangażowanych w pracę z rodziną zastępczą (12% odpowiedzi, 21% respondentów). Respondenci nie sprecyzowali jednak, co rozumieją przez utrudnienia w uzyskaniu pomocy. Natomiast najmniejszym problemem mają być relacje z otoczeniem, np. sąsiedztwem (1% odpowiedzi, 3% respondentów).

Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 14. Najczęstsze problemy związane z funkcjonowaniem rodziny zastępczej

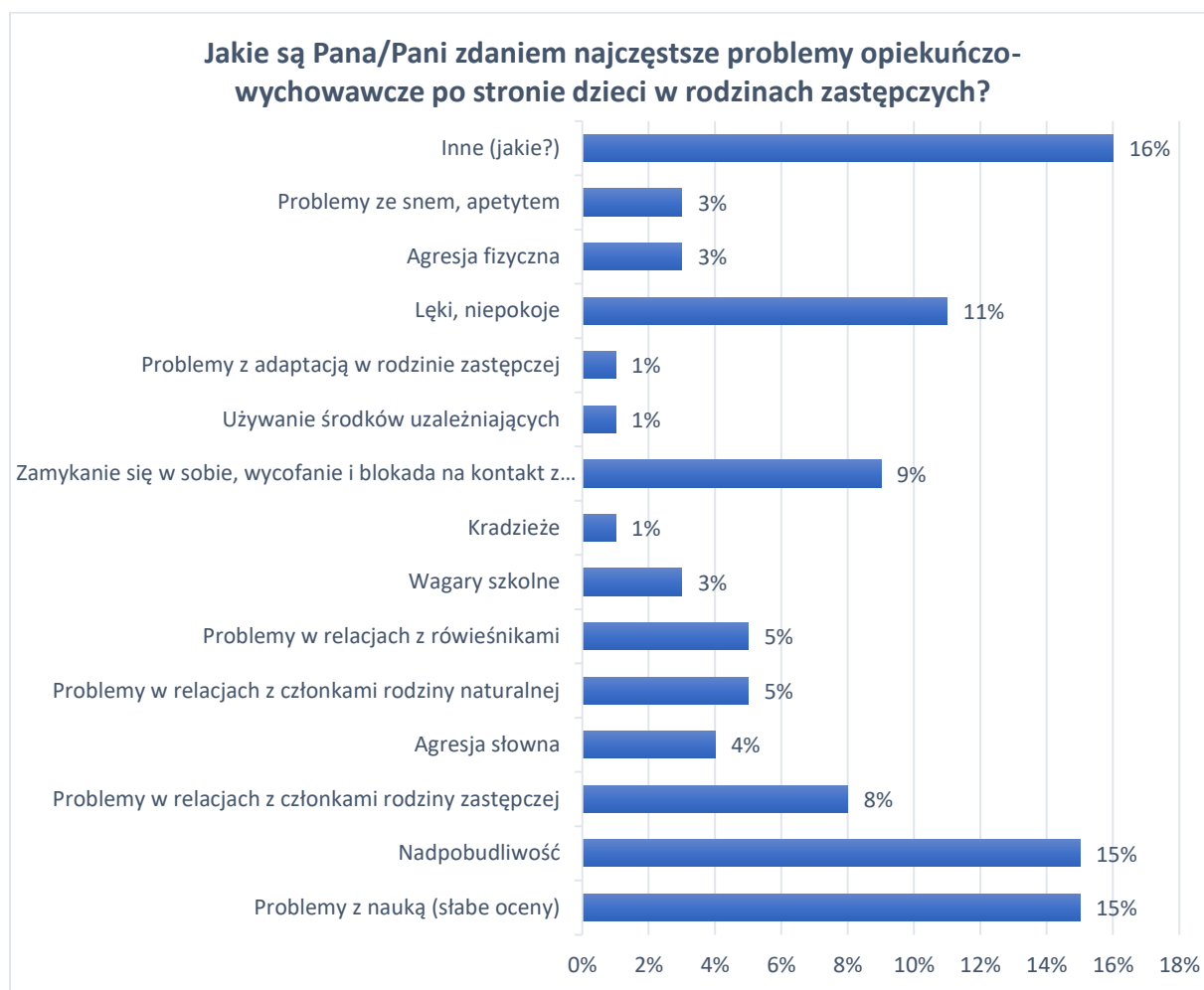

Jako najczęstsze problemy opiekuńczo-wychowawcze po stronie dzieci w rodzinach zastępczych wskazano problemy „inne” (16% odpowiedzi), lecz bez sprecyzowania.

W niewiele mniejszym stopniu rodziny zastępcze wskazały na nadpobudliwość dzieci (15%) oraz problemy z nauką w szkole (15%).

Jako najmniej istotne problemy opiekuńczo-wychowawcze podano z kolei problemy związane z adaptacją w rodzinie zastępczej (1%), używanie środków uzależniających (1%) i kradzieże (1%).

Wykres 15. Najczęstsze problemy opiekuńczo-wychowawcze po stronie dzieci w rodzinach zastępczych

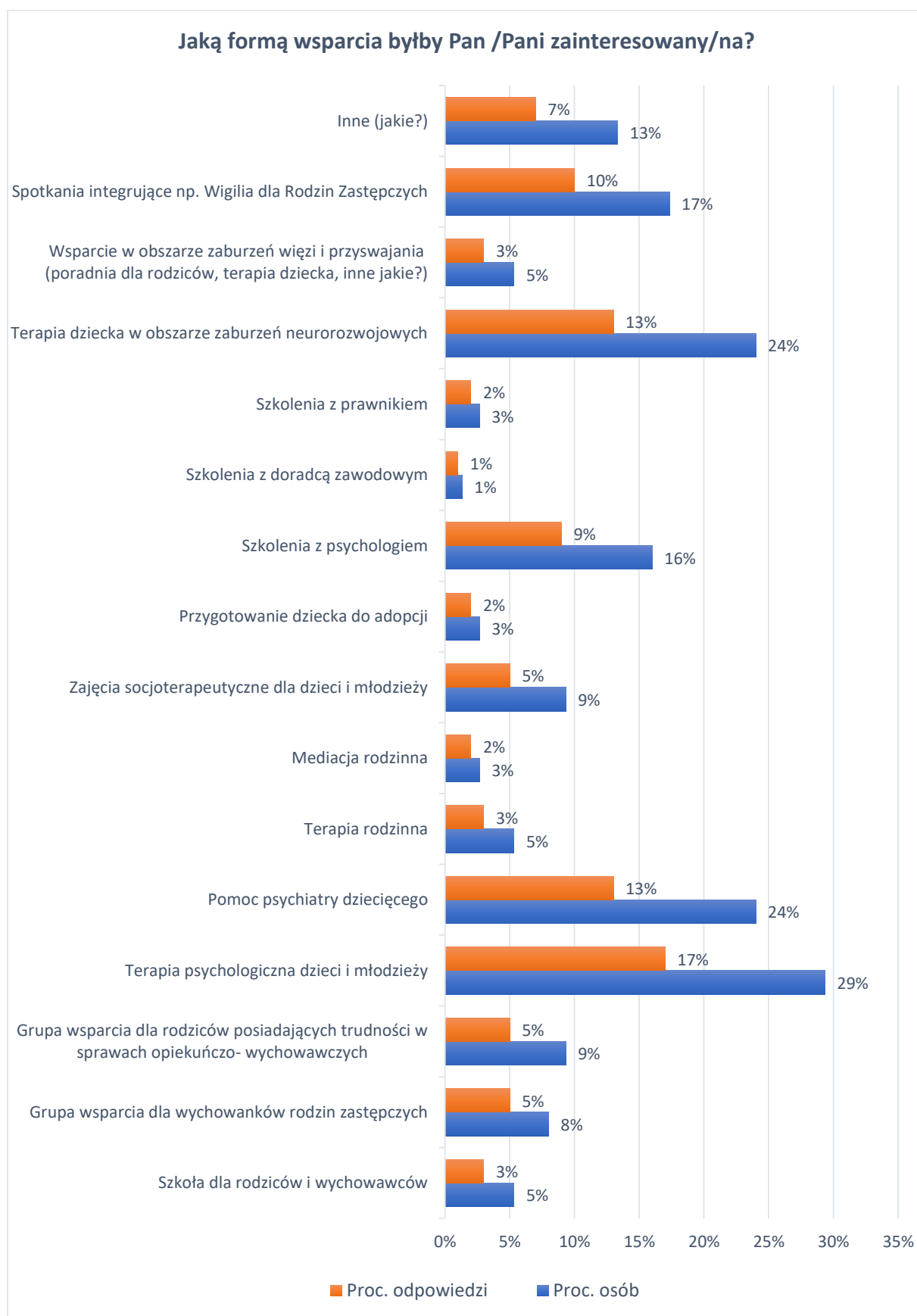

Rodziny zastępcze sugerują, że najbardziej są zainteresowane wsparciem pod postacią:

- terapii psychologicznej dzieci i młodzieży (17% odpowiedzi, 29% badanych),
- pomocy psychiatry dziecięcego (13% odpowiedzi, 24% badanych),
- terapii dziecka w obszarze zaburzeń neurorozwojowych (17% odpowiedzi, 29% badanych),
- szkoleń z psychologiem (9% odpowiedzi, 16% badanych).

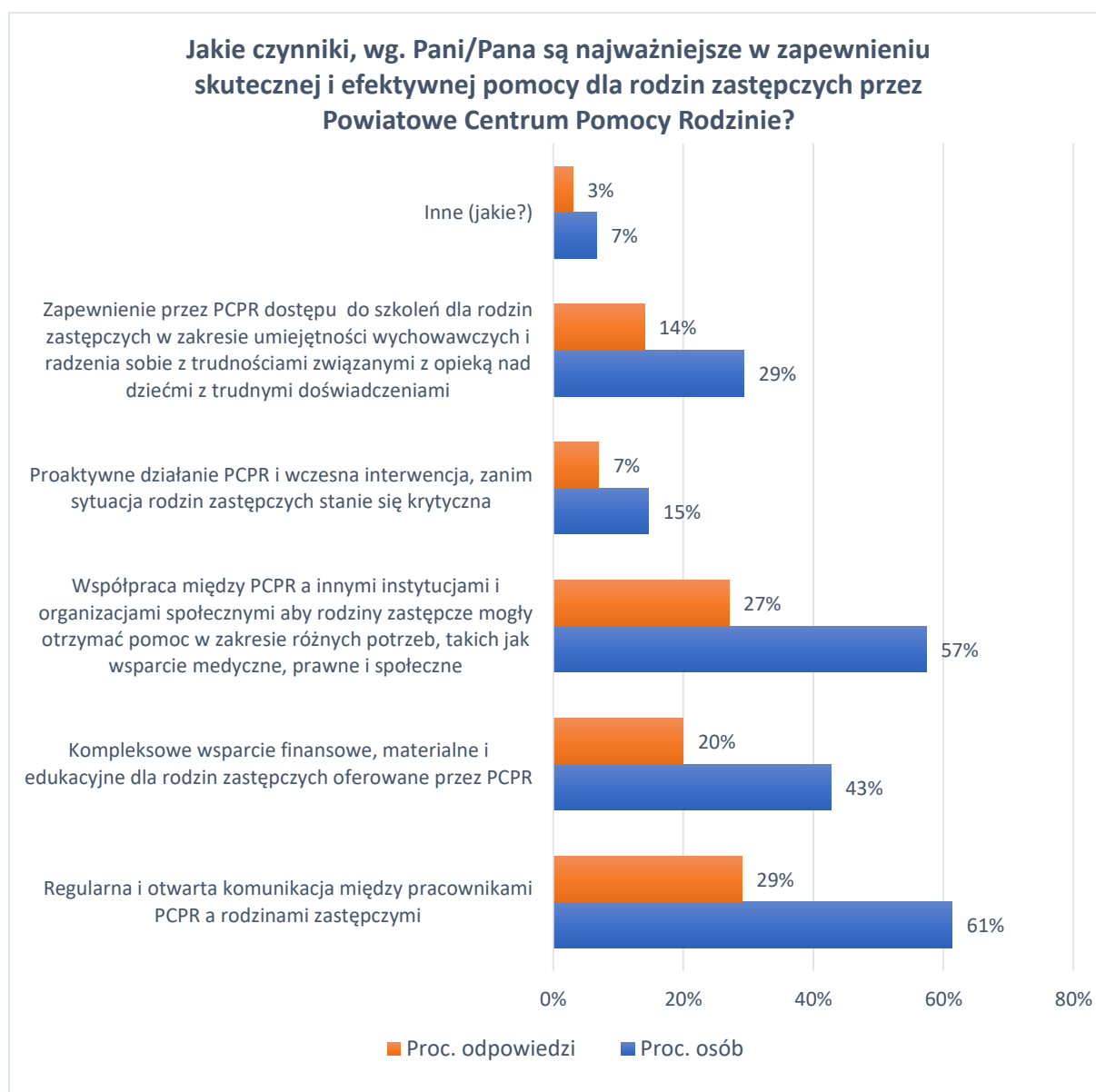
Jak widać najbardziej popularne odpowiedzi dotyczą szeroko pojętej sfery życia psychicznego dzieci w pieczy zastępczej.

Wykres 16. Zainteresowanie formami wsparcia dla rodzin zastępczych

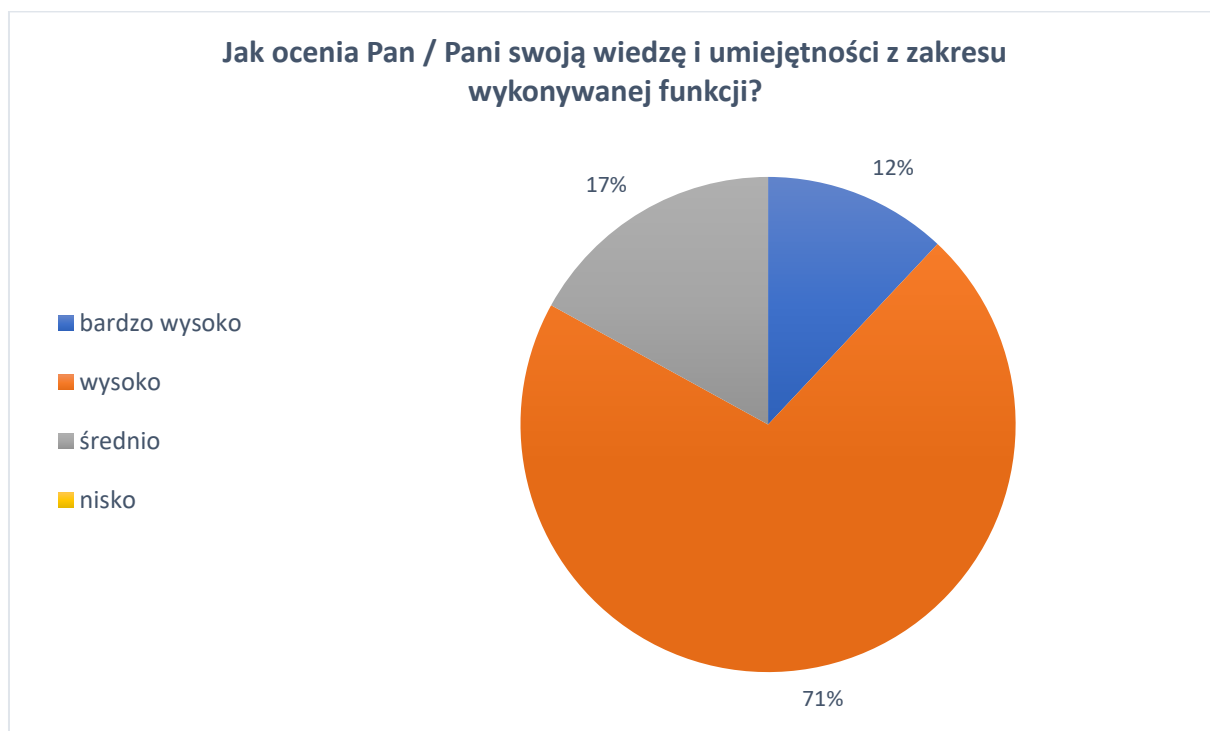
Za najważniejsze czynniki w zapewnieniu skutecznej i efektywnej pomocy dla rodzin zastępczych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu, rodziny zastępcze uznały regularną i otwartą komunikację pomiędzy rodzinami zastępczymi a pracownikami PCPR (29% odpowiedzi, 61% badanych).

Wykres 17. Najważniejsze czynniki w zapewnieniu skutecznej i efektywnej pomocy dla rodzin zastępczych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

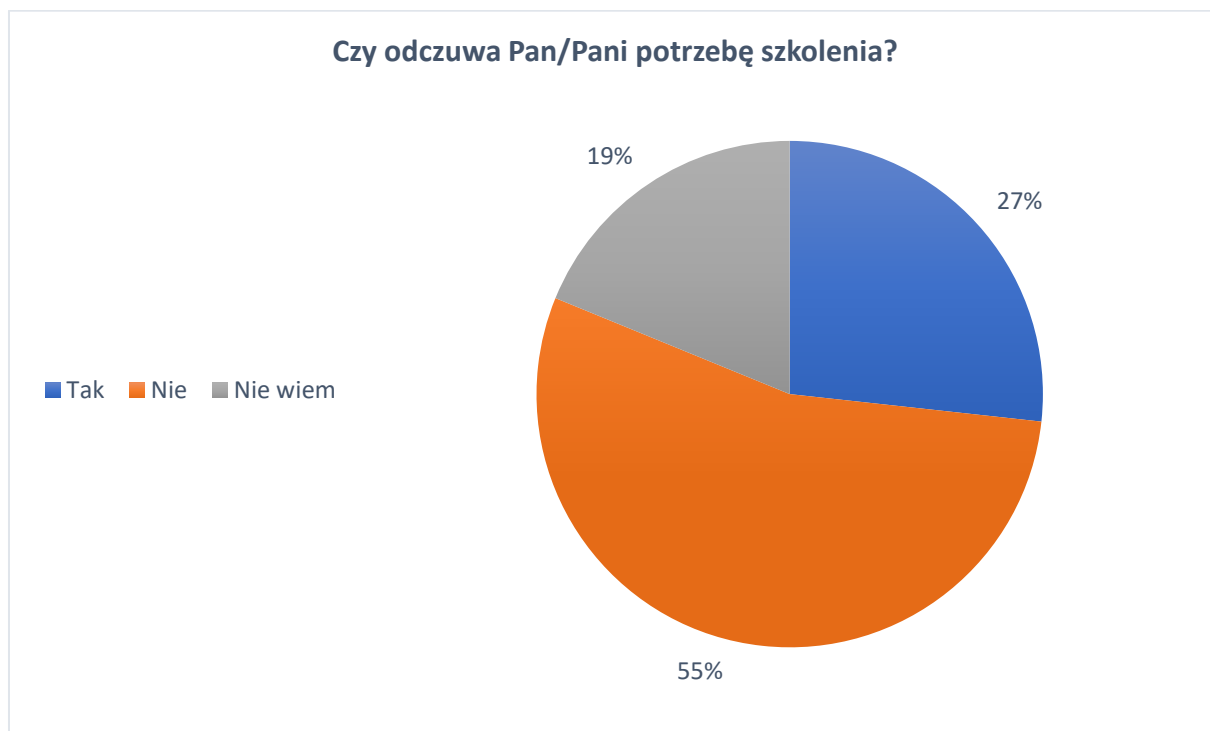
Rodziny zastępcze w zdecydowanej większości oceniają swoją wiedzę i umiejętności z zakresu wykonywanej funkcji wysoko (71%), a 12% nawet bardzo wysoko. Żadna z badanych rodzin nie oceniła swojej wiedzy i kompetencji jako niskich.

Wykres 18. Ocena wiedzy i umiejętności z zakresu wykonywanej funkcji

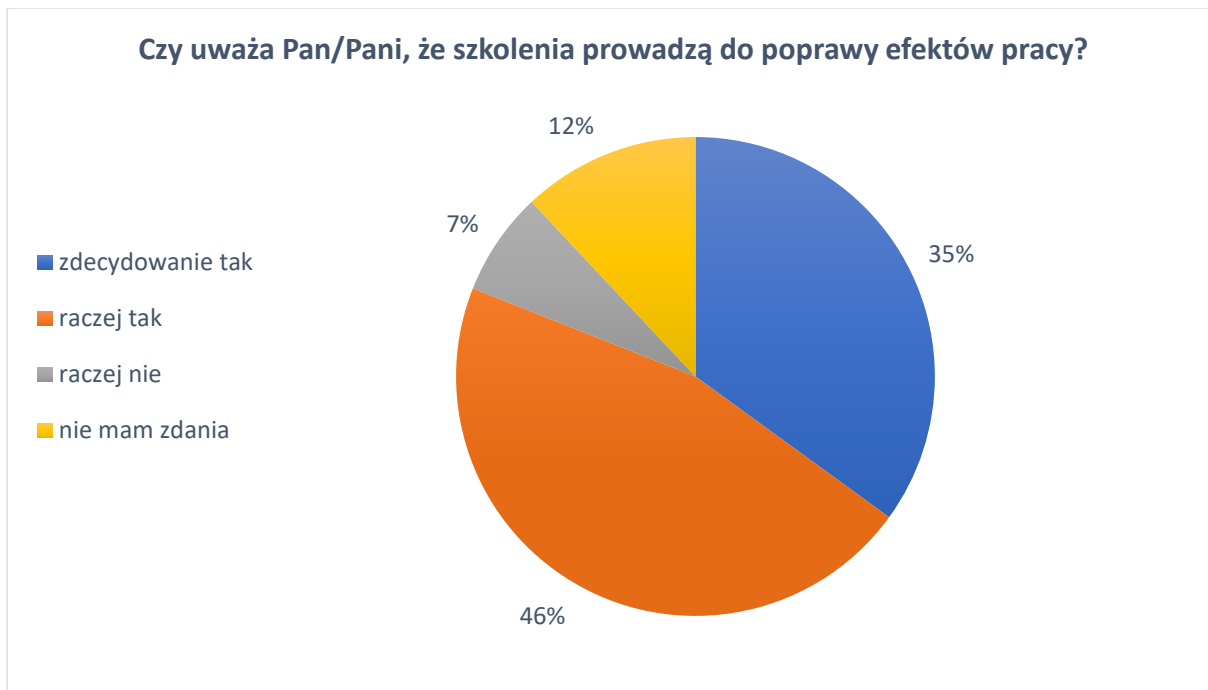
Ponad połowa rodzin zastępczych twierdzi, że nie potrzebuje szkoleń z zakresu pełnionej funkcji (55%). Taką potrzebę sygnalizuje za to 27%, a 19% nie jest zdecydowana.

Wykres 19. Potrzeba szkolenia u ankietowanych

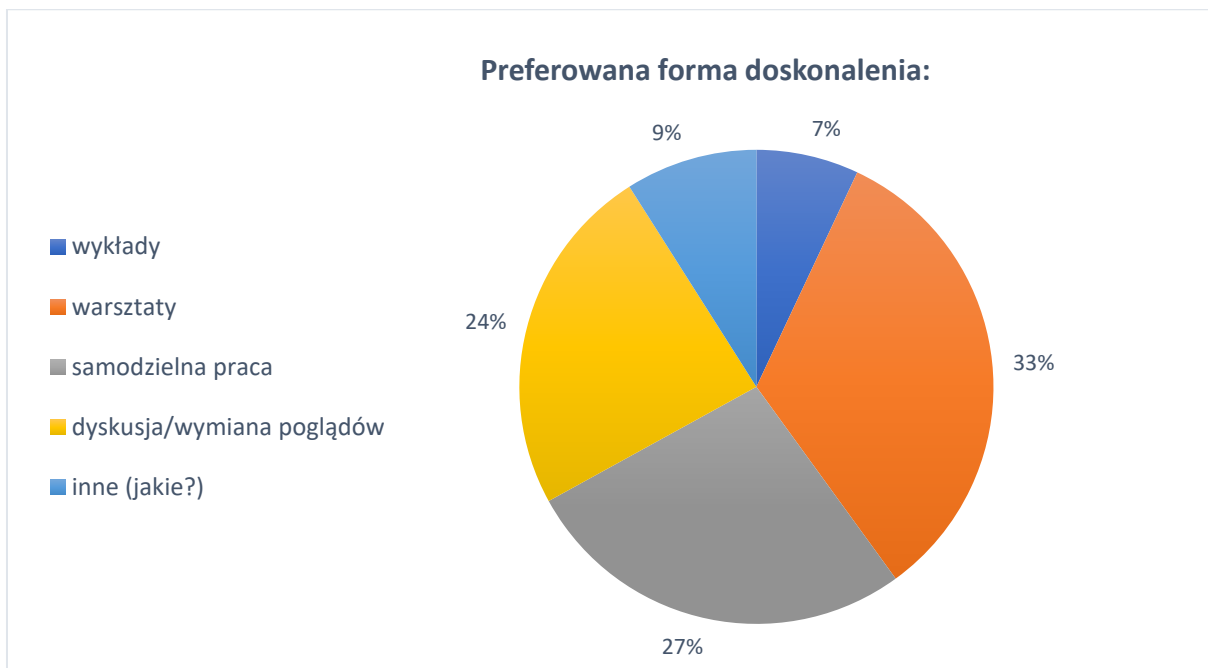
Pomimo tak relatywnie niewysokiego zainteresowania szkoleniami, badane rodziny oceniają, że szkolenia przyczyniają się do poprawy efektów ich pracy (tak podaje 46%, a zdecydowanie tak – 35%). Tylko 7% ma przeciwne zdanie.

Wykres 20. Ocena jakości szkoleń pod kątem poprawy efektów pracy

Badane rodziny nie wskazały jednoznacznie, jaką formę doskonalenia preferują w ramach szkoleń. Największa część badanych (33%) wskazała na warsztaty.

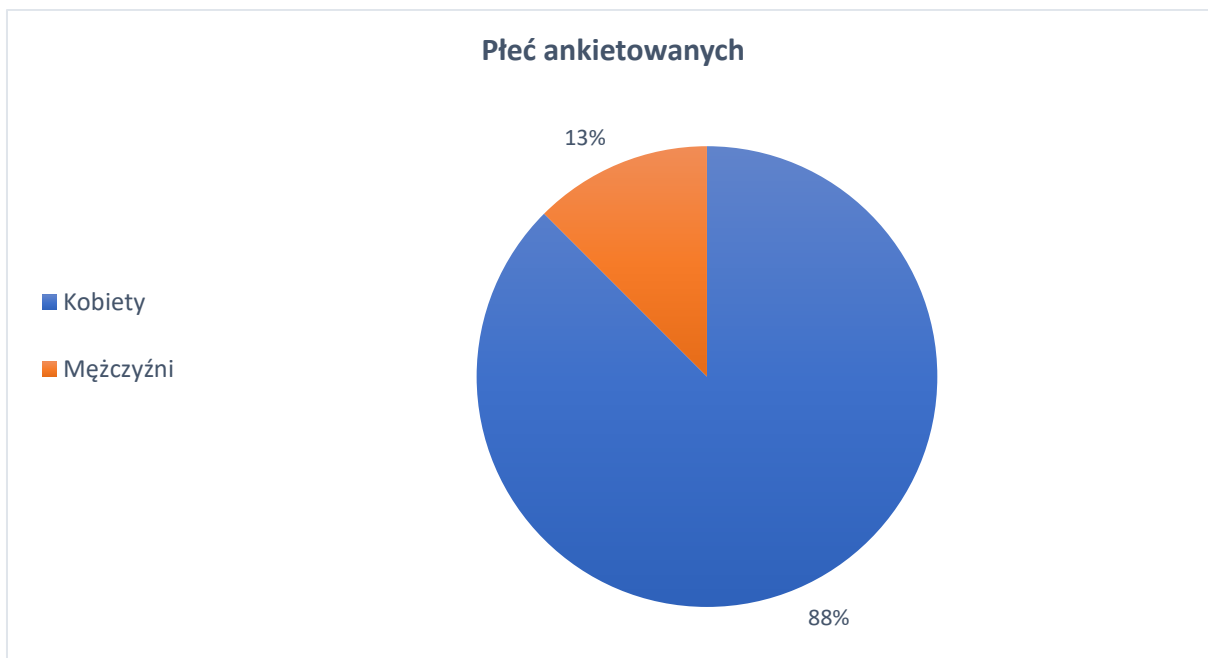
Wykres 21. Preferowana forma doskonalenia w ramach szkoleń

IV 2. 2. Badanie pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej

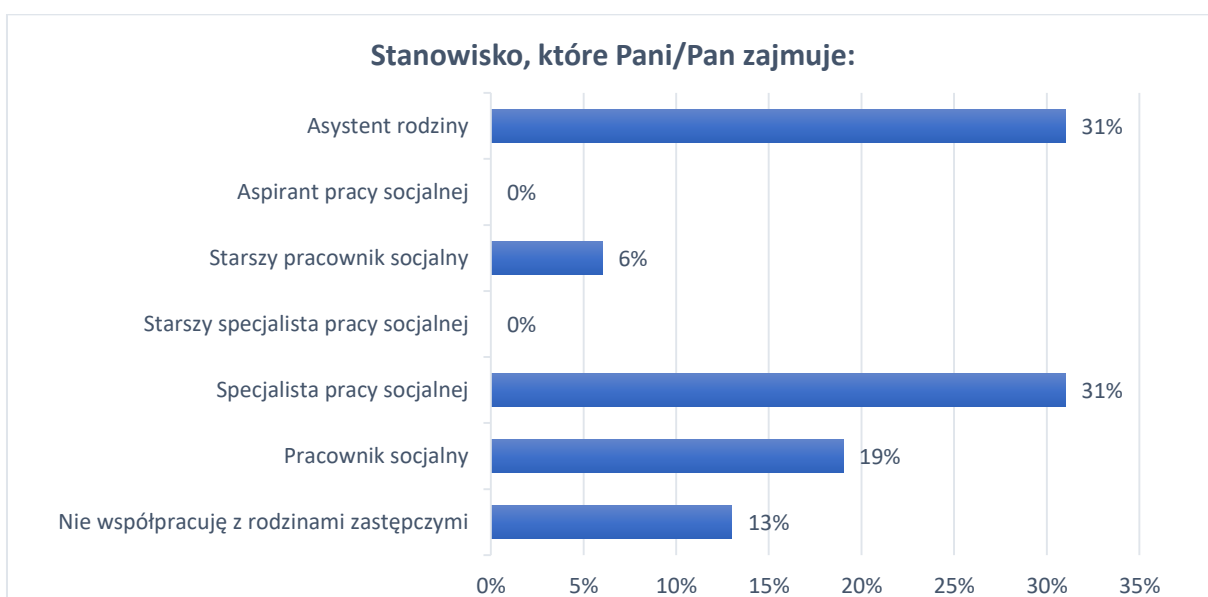
Na pytania odpowiedziało 16 pracowników z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Wrocławskiego. Średni wiek wyniósł 44 lata. Przeważały kobiety (88%).

Wykres 22. Płeć ankietowanych pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej

W grupie badanej najwięcej było asystentów rodziny (31%) oraz specjalistów pracy socjalnej (31%). Nie odnotowano aspirantów pracy socjalnej, ani starszych specjalistów pracy socjalnej.

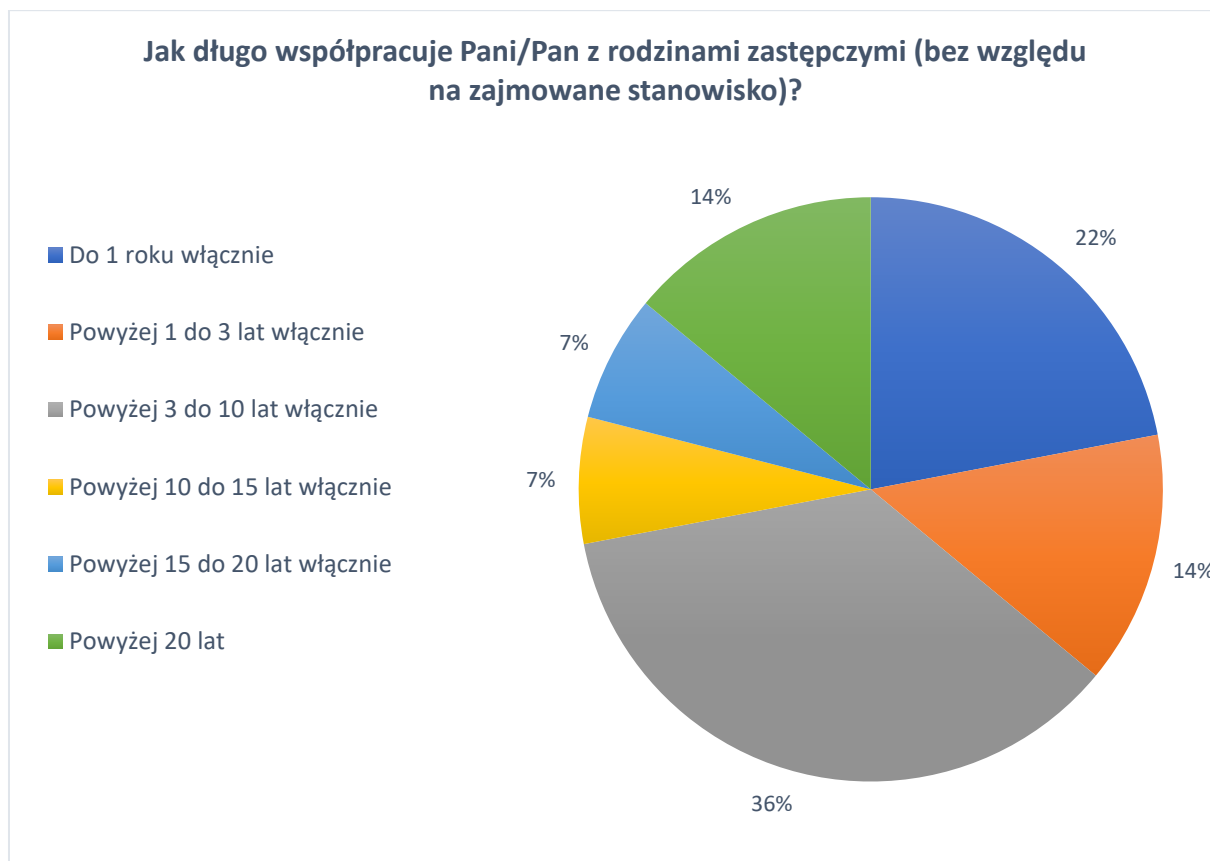
Wykres 23. Stanowisko zajmowane przez pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej

Największa część badanych pracuje z rodzinami zastępczymi powyżej 3 do 10 lat włącznie (36%).

Nie brakuje też pracowników z większym stażem – powyżej 10 do 15 lat włącznie (7%) oraz powyżej 15 do 20 lat (7%). 14% respondentów ma przeszło 20 lat doświadczenia w takiej pracy.

Wykres 24. Okres współpracy z rodzinami zastępczymi

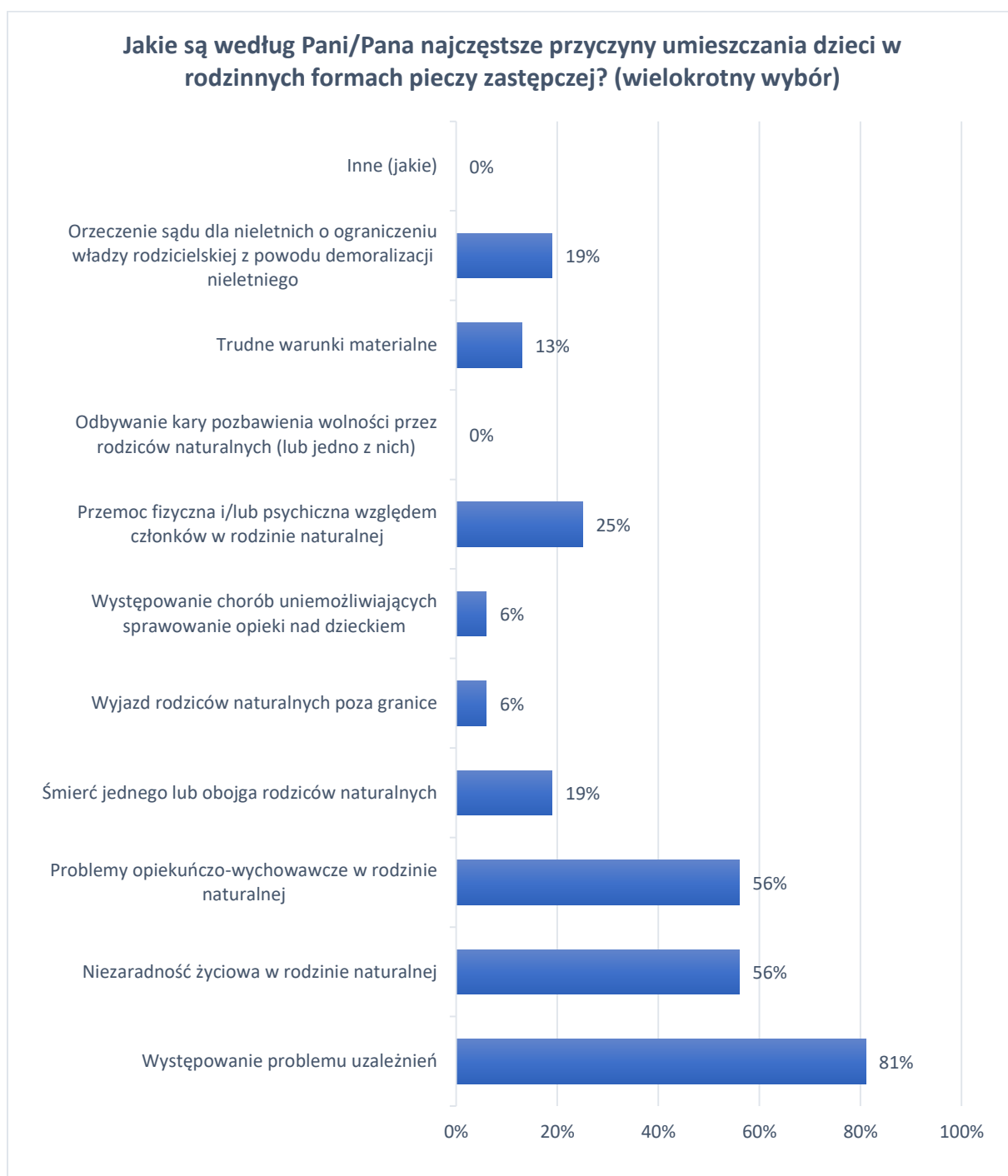
Jako zdecydowanie najczęstszą przyczynę umieszczania dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej wskazali na występowanie uzależnień w rodzinach naturalnych (81% odpowiedzi).

Na drugim miejscu, aczkolwiek w zauważalnie mniejszym stopniu, wymieniono: problemy opiekuńczo-wychowawcze (56%) i niezaradność życiową w rodzinie naturalnej (56%).

Jedyna przyczyna, która nie uzyskała żadnego wskazania (0%) to pozbawienie wolności rodziców lub jednego z rodziców naturalnych.

Szczegółowy rozkład odpowiedzi zaprezentowano na poniższym wykresie.

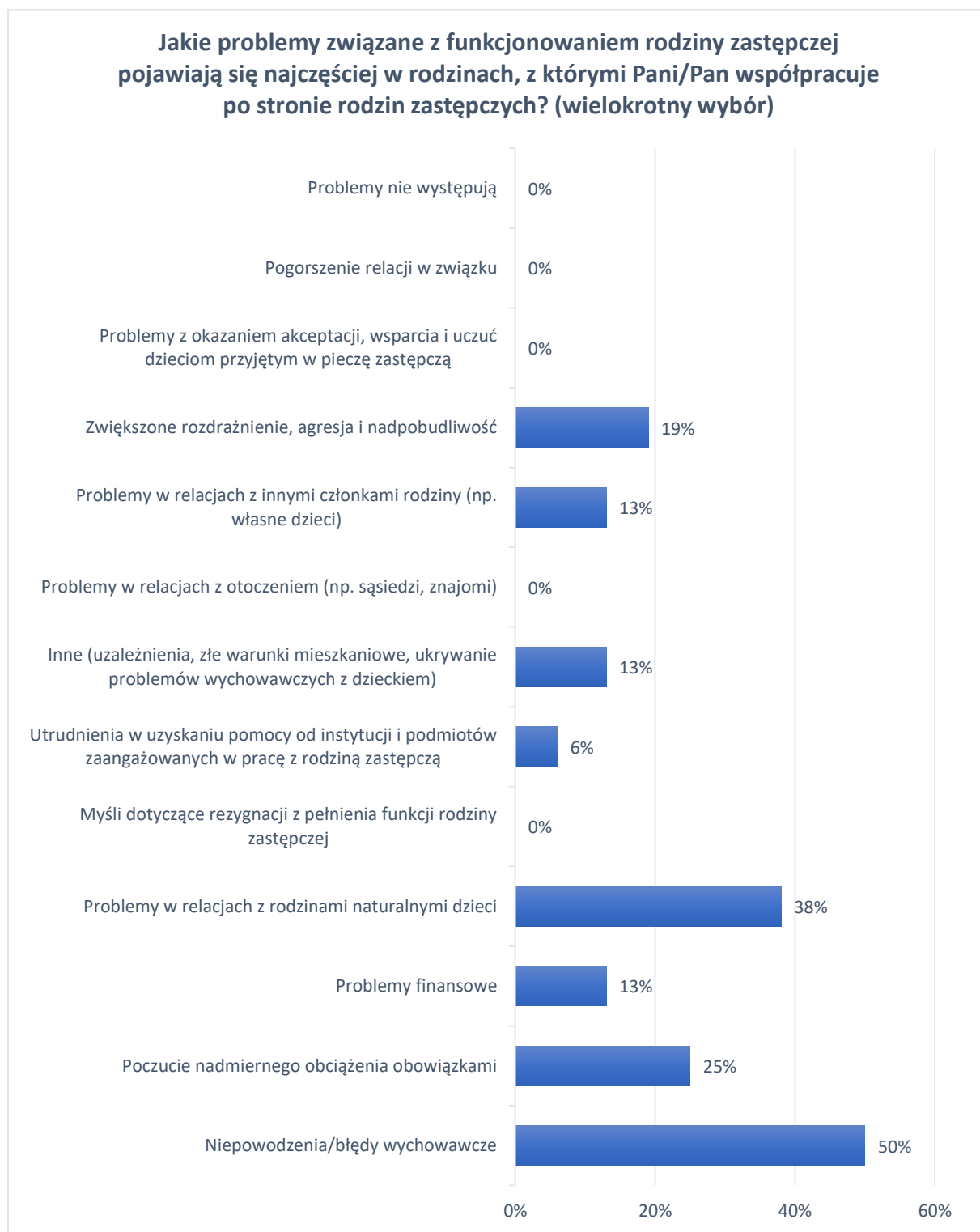
Wykres 25. Najczęstsze przyczyny umieszczania dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej

Najczęściej spotykane problemy w rodzinach zastępczych, z którymi współpracują respondenci, to ich zdaniem:

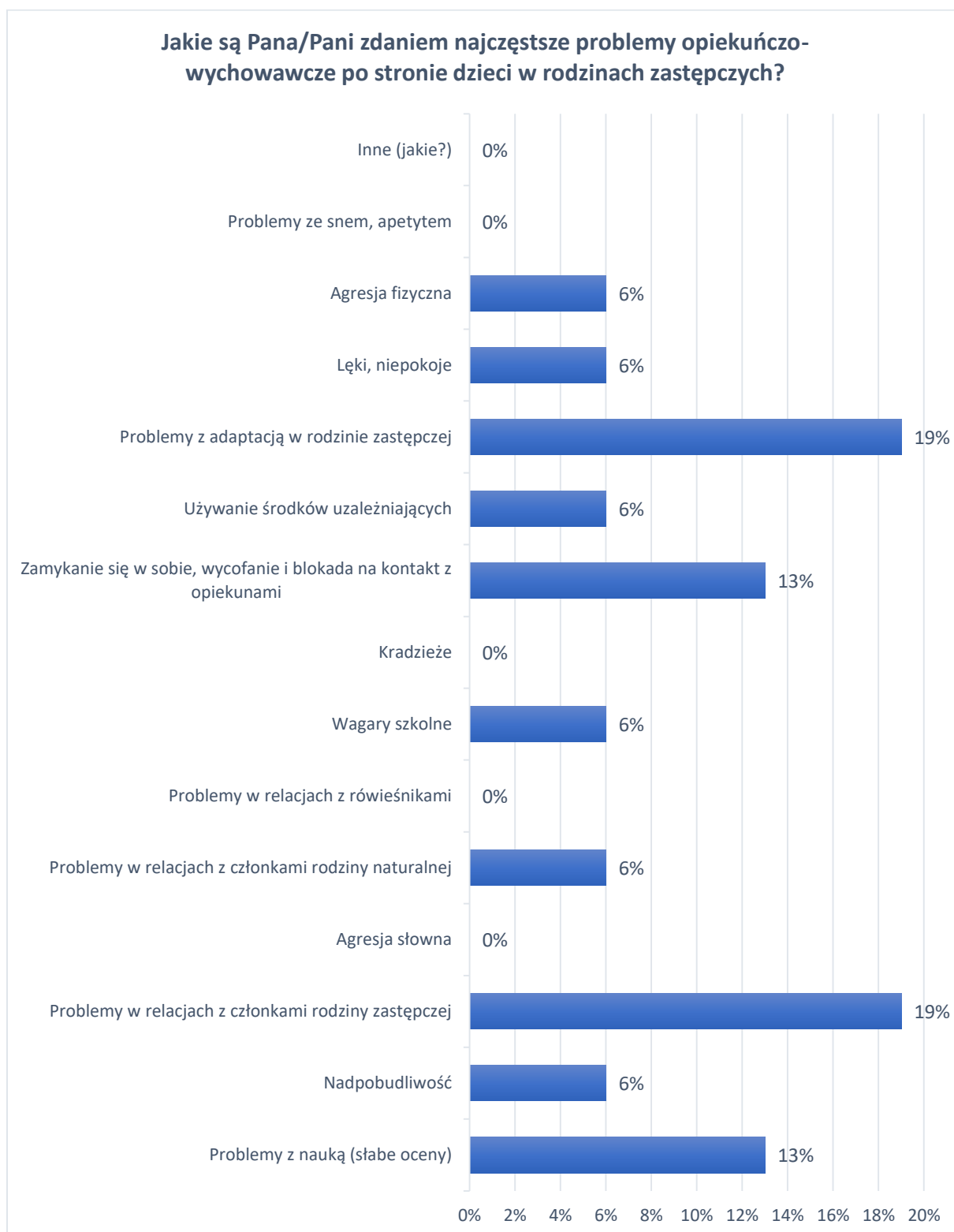
- niepowodzenia i błędy wychowawcze (50%),
- problemy w relacjach z naturalnymi rodzinami dzieci (38% odpowiedzi).

Wykres 26. Najczęstsze problemy w rodzinach zastępczych, z którymi Pani/Pan współpracuje

Natomiast najczęstsze problemy opiekuńczo-wychowawcze po stronie dzieci w rodzinach zastępczych, to zdaniem kadry Ośrodków Pomocy Społecznej: problemy z adaptacją w rodzinach zastępczych (19%) i problemy w relacjach z naturalnymi rodzinami dzieci (19% odpowiedzi).

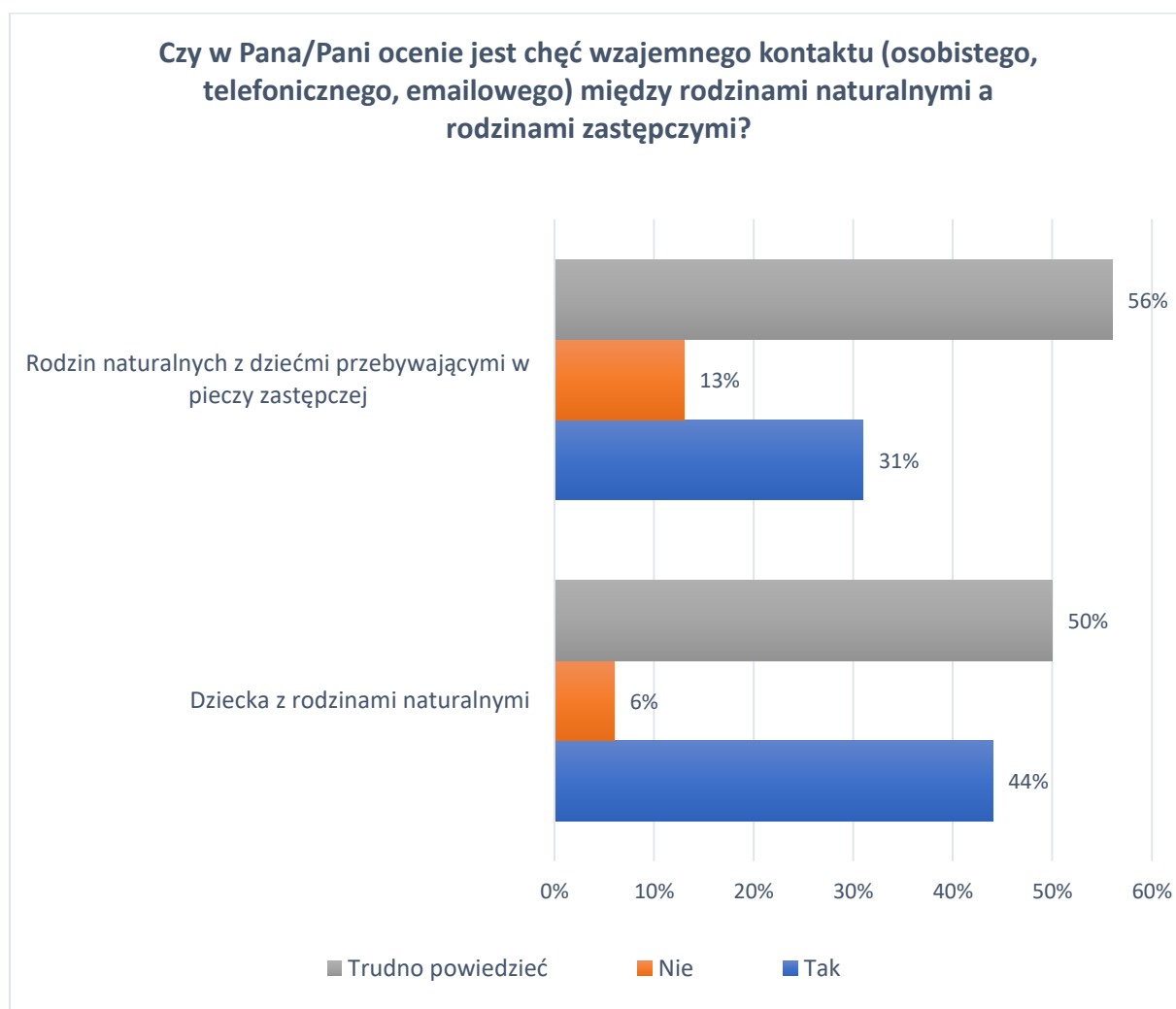
Wykres 27. Najczęstsze problemy opiekuńczo-wychowawcze po stronie dzieci w rodzinach zastępczych

Respondenci nie mają wyrobionego zdania na temat chęci kontaktów pomiędzy rodzinami naturalnymi a rodzinami zastępczymi.

W przypadku kontaktu rodzin naturalnych z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej - „trudno powiedzieć” uznało 56% badanych. Tak samo uważa 50% odnośnie kontaktu dziecka z rodzinami naturalnymi.

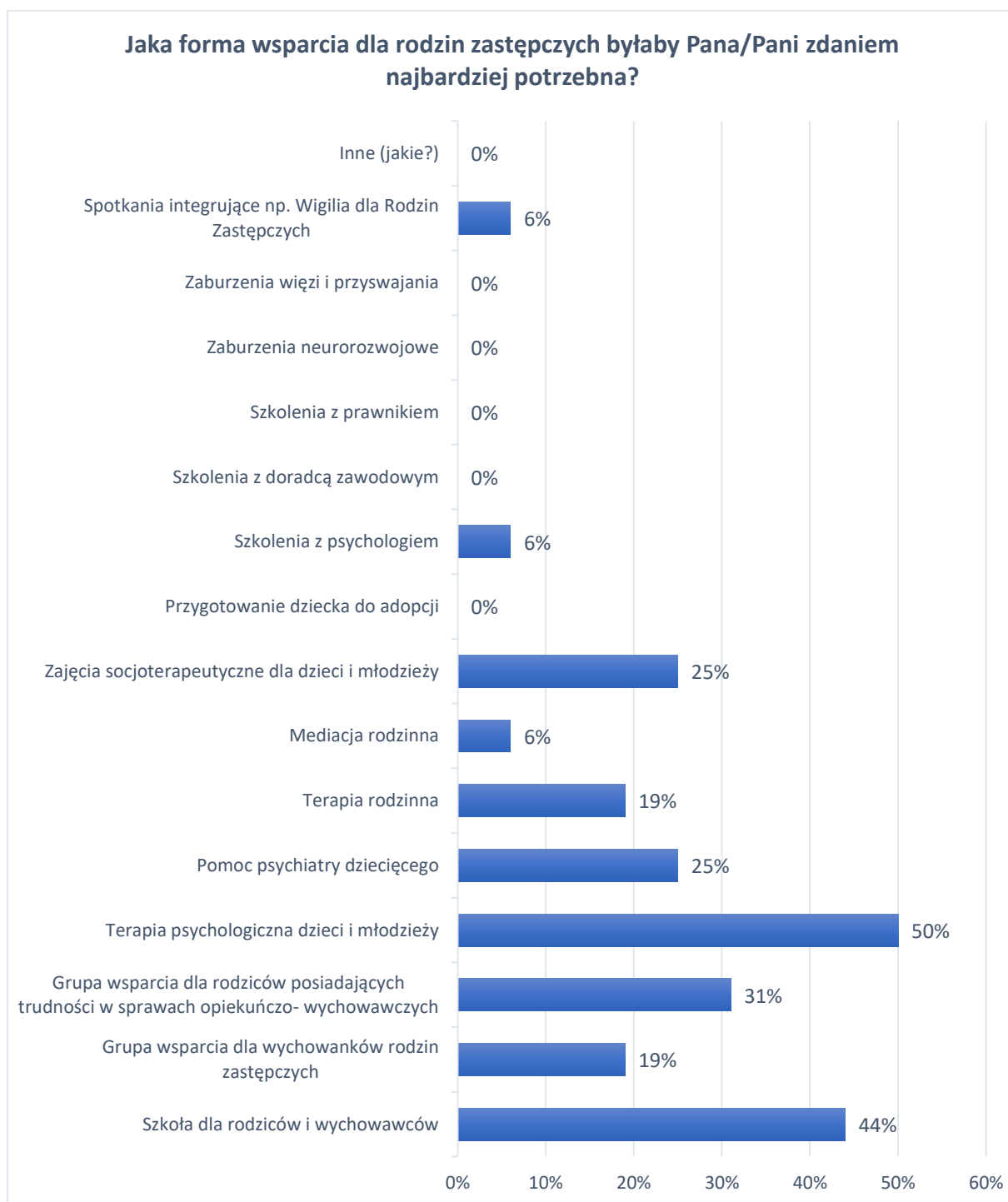
Wykres 28. Ocena chęci wzajemnego kontaktu między rodzinami naturalnymi a rodzinami zastępczymi

Za najbardziej potrzebne formy wsparcia dla rodzin zastępczych badani uznali terapię psychologiczną dzieci i młodzieży (50% badanych).

W dalszej kolejności są to szkoła dla rodziców i wychowawców (44%).

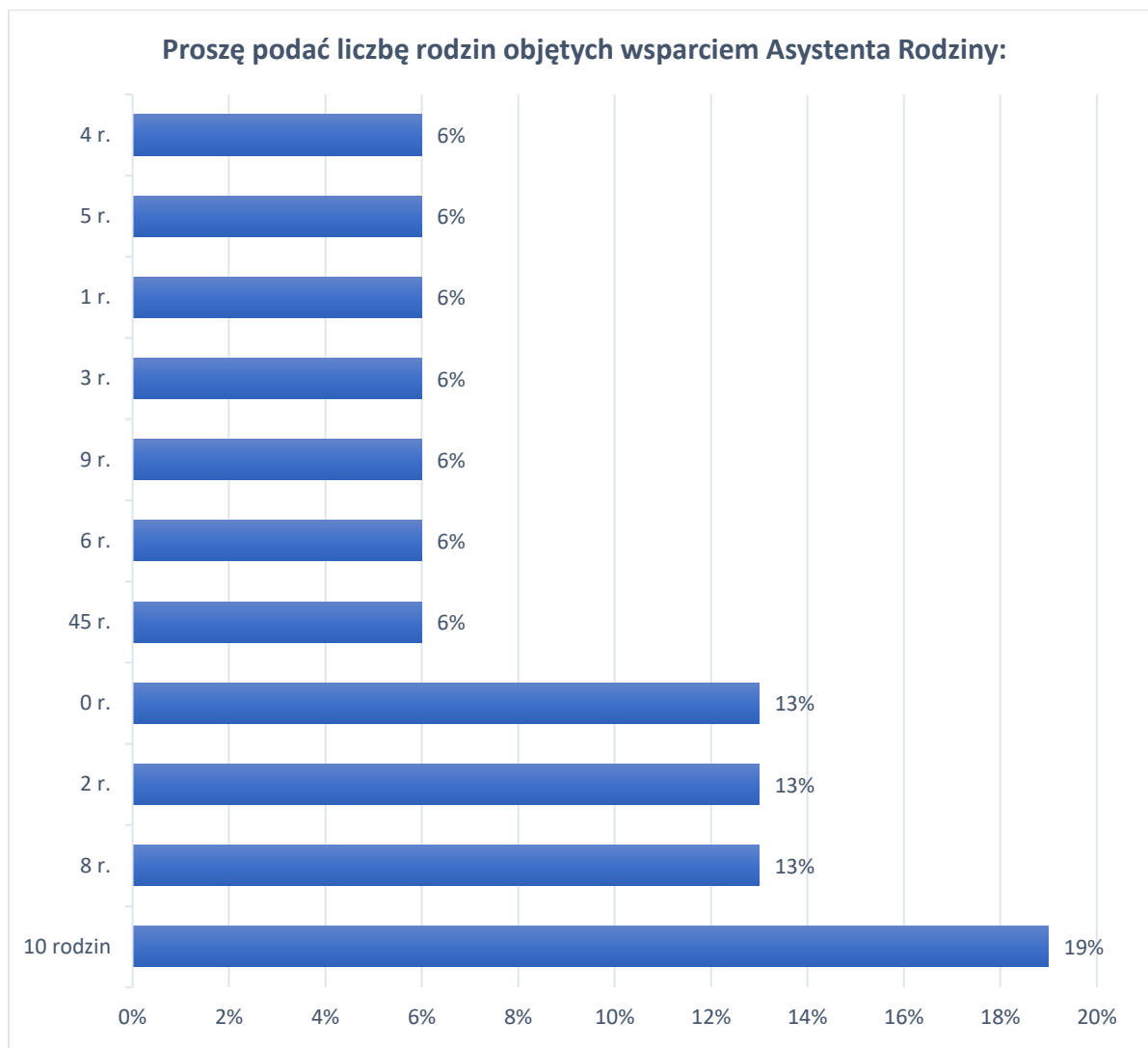
Wykres 29. Najbardziej potrzebna forma wsparcia dla rodzin zastępczych

Poniżej podano odpowiedzi na temat liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w Ośrodkach Pomocy Społecznej będącym miejscem pracy respondentów.

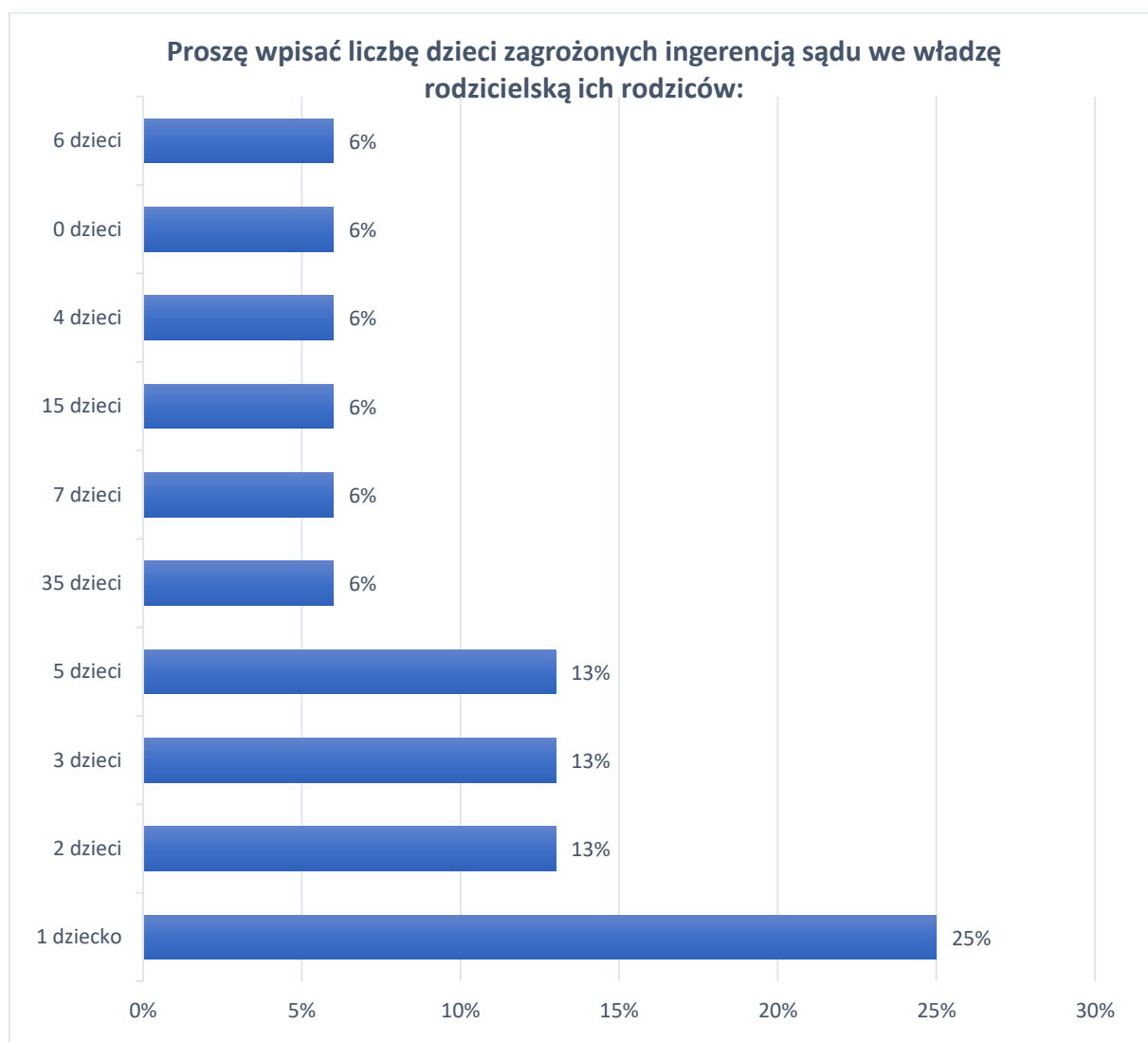
Zdecydowanie najczęściej jest to wskaźnik 10 rodzin (zdaniem 19% ankietowanych).

Wykres 30. Liczba rodzin objętych wsparciem Asystenta Rodziny

Najwięcej badanych (25%) podało, że w ich gminie jest jedno dziecko zagrożone aktualnie (czyli na dzień badania) ingerencją sądu we władzę rodzicielską ich rodziców.

Wykres 31. Liczba dzieci zagrożonych ingerencją sądu we władzę rodzicielską ich rodziców

V. ANALIZA SWOT SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ POWIATU WROCŁAWSKIEGO

Tabela Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
- wykwalifikowana kadra pomocy społecznej podnosząca swoje kompetencje, - stały kontakt i współpraca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z jednostkami współpracującymi, - poradnictwo specjalistyczne dla rodzin zastępczych, - grupy wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, - szkolenia dla przedstawicieli pieczy zastępczej,	- niewystarczająca liczba rodzin zastępczych zawodowych, w tym pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, - niewystarczająca liczba rodzinnych domów dziecka, - ograniczona dostępność specjalistów do pracy z dzieckiem i rodziną (m.in. psychiatra dziecięcy, neurolog, seksuolog dziecięcy, diagności w kierunku FAS, FASD, genetycy), - ograniczony dostęp do specjalistów leczenia uzależnień behawioralnych,

• wysoki standard opieki i wychowania w instytucjonalnej pieczy zastępczej, • integracja środowiska pieczy zastępczej podczas organizowanych imprez okolicznościowych, • promowanie idei rodzicielstwa zastępczego i wolontariatu, • funkcjonowanie zawodowych form pieczy zastępczej, • wysoki standard funkcjonowania mieszkania chronionego dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej, • dodatni przyrost naturalny.	• brak pozytywnych wzorców w rodzinach dysfunkcyjnych, • niewystarczająca liczba asystentów rodziny, • niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych działających w gminach w zakresie pomocy dziecku i rodzinie, • słaba efektywność pracy z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, • brak rodzin wspierających, • wypalenie zawodowe rodzin zastępczych.
Szanse	Zagrożenia
• promowanie idei rodzicielstwa zastępczego i wolontariatu, • współpraca z lokalnymi mediami, • pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze, • dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania, • stałe doskonalenie zawodowe kadr, • współpraca z rodziną biologiczną w celu umożliwienia powrotu dziecka do tej rodziny, • efektywna współpraca z asystentami rodziny, • interdyscyplinarna współpraca służb pomocowych, • działania profilaktyczne w zakresie wsparcia funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin, • zmiana postaw społecznych, • zwiększenie działań informacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy domowej, • zwiększenie świadomości mieszkańców na temat instytucji, do których mogą się zgłosić w razie problemów opiekuńczo-wychowawczych, • wprowadzenie nowych rozwiązań prawno-systemowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i pomocy społecznej.	• nieporadność opiekuńczo-wychowawcza rodzin naturalnych, • brak gotowości i woli rodziców biologicznych do odzyskania władzy rodzicielskiej, • przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy domowej, • niechęć do współpracy osób doświadczających przemocy domowej, • występowanie uzależnień m.in. od alkoholu, substancji psychoaktywnych wpływających na problemy życia rodzin, • zagrożenia dla życia rodzinnego ze strony uzależnień behawioralnych, • zjawisko erozji autorytetu rodziny i więzi międzypokoleniowych, • negatywne skutki społeczne epidemii COVID-19 i aktualnej sytuacji ekonomicznej (inflacja) oraz międzynarodowej (konflikt ukraińsko-rosyjski), • słaba kondycja ekonomiczna rodzin, • negatywne wzorce zachowań społecznych.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Program jest skierowany do:

- przedstawicieli rodzinnej pieczy zastępczej i dzieci w nich przebywających,
- usamodzielnionych wychowanków oraz opiekunów usamodzielnienia,
- kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych i prowadzących Rodzinne Domy Dziecka,
- kierownictwa i kadry placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Partnerami w realizacji celów Programu są:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu – Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, będący jednocześnie koordynatorem Programu,
- Rodziny zastępcze, Rodzinne Domy Dziecka,
- Rodziny pomocowe,
- Powiatowe Centrum Usług Społecznych w Kątach Wrocławskich wraz z obsługiwanymi placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
- placówki oświatowe,
- ośrodki pomocy społecznej, w tym asystenci rodzin,
- właściwe sądy rodzinne,
- właściwe Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich,
- Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej w Dolnośląskim Urzędzie Wojewódzkim,
- Ośrodek Adopcyjny przy Dolnośląskim Ośrodku Polityki Społecznej we Wrocławiu,
- Archidiecezjalny Ośrodek Adopcyjny we Wrocławiu,
- Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych we Wrocławiu.

VII ZAŁOŻENIA PROGRAMU

VII 1. Cel główny

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę i analizę potrzeb oraz posiadanych zasobów w zakresie pieczy zastępczej uznano, że celem głównym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wrocławskim na lata 2024 – 2026 jest *ugruntowanie sprawnie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej*.

VII 2. Cele operacyjne, działania i wskaźniki/plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej/plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej

W poniższej tabeli zestawiono pięć celów o charakterze operacyjnym, a do każdego dopasowano rodzaje zadań, wskaźniki ich realizacji oraz podmioty odpowiedzialne za realizację celów.

W art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podano, że trzyletnie powiatowe programy dotyczące rozwoju pieczy zastępczej, zawierają między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej i plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Na plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej składają się zadania ujęte w ramach celu operacyjnego nr I i II. Natomiast na plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej składają się zadania ujęte w ramach celu operacyjnego nr IV.

Tabela 9. Cele operacyjne Programu

Cel operacyjny I: PROMOWANIE IDEI RODZICIELSTWA ZASTĘPCZEGO	
Zadania	Wskaźniki realizacji
• Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez publikowanie artykułów w lokalnych mediach, druk i kolportaż materiałów promocyjnych (ulotek, plakatów itp.); • Organizowanie Pikniku Rodzinnego dla rodzin zastępczych i opiekunów Rodzinnych Domów Dziecka z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego i Dnia Dziecka.	• Liczba działań promocyjnych; • Liczba rodzin zastępczych uczestniczących w obchodach Dnia Rodzicielstwa Zastępczego; • Liczba osób, którym udzielono informacji nt. idei rodzicielstwa zastępczego.
Podmiot realizujący: PCPR we Wrocławiu Podmioty wspierające: gminne ośrodki pomocy społecznej, ośrodek adopcyjny, organizacje pozarządowe, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, placówki oświatowe, zakłady opieki zdrowotnej.	
Czas realizacji: 2024-2026	
Cel operacyjny II: KOMPLEKSOWE WSPARCIE RODZIN ZASTĘPCZYCH	
Zadania	Wskaźniki realizacji
• Udzielanie świadczeń finansowych obligatoryjnych i fakultatywnych; • Współpraca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z asystentem rodziny dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej; • Zapewnienie doradztwa z zakresu pedagogiki, wychowania, prawa itp.; • Wsparcie rodzin w wychowaniu i edukacji dzieci poprzez współpracę ze szkołami;	• Liczba i wysokość udzielonych świadczeń finansowych; • Liczba rodzin objętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej; • Liczba rodzin objętych wsparciem w formie zatrudnienia osoby do pomocy; • Liczba szkoleń dla rodzin zastępczych i liczba uczestników tych szkoleń; • Liczba pozyskanych wolontariuszy

• Zatrudnienie osób do pomocy przy opiece nad dziećmi oraz przy pracach gospodarczych na wniosek rodzin zawodowych i niezawodowych; • Organizowanie szkoleń w zakresie podnoszenia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych dla rodzin zastępczych; • Wspieranie rodzin zastępczych poprzez wolontariat; • Organizacja i prowadzenie grup wsparcia.	i rodzin z nimi współpracujących; • Liczba spotkań grup wsparcia i liczba ich uczestników; • Liczba udzielonych porad specjalistycznych, liczba rodzin objętych wsparciem specjalistycznym.
Podmiot realizujący: PCPR we Wrocławiu Podmioty wspierające: gminne ośrodki pomocy społecznej, sądy, ośrodki adopcyjne, organizacje pozarządowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, placówki oświatowe, zakłady opieki zdrowotnej.	
Czas realizacji: 2024-2026	
Cel operacyjny III: WSPARCIE PROCESU USAMODZIELNIENIA	
Zadania	Wskaźniki realizacji
• Wsparcie finansowe i rzeczowe dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej poprzez pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie i zagospodarowanie; • Tworzenie wraz z wychowankiem Indywidualnych Programów Usamodzielnienia; • Zapewnienie miejsc w Powiatowym Mieszkaniu Treningowym w Kątach Wrocławskich; • Zapewnienie wychowankom pomocy specjalistycznej, w tym prawnej, socjalnej, pedagogicznej i psychologicznej; • Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia i motywowanie do aktywnego poszukiwania zatrudnienia poprzez udział w grupie wsparcia o charakterze edukacyjnym.	• Liczba usamodzielnianych wychowanków, którym przyznano pomoc specjalistyczną; • Liczba i kwota świadczeń przyznanych usamodzielnionym wychowankom; • Liczba opracowanych IPU.
Podmiot realizujący: PCPR we Wrocławiu Podmioty wspierające: Powiatowy Urząd Pracy we Wrocławiu, gminne ośrodki pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze, Powiatowe Centrum Usług Społecznych w Kątach Wrocławskich.	
Czas realizacji: 2024-2026	

Cel operacyjny IV: ZWIĘKSZENIE IŁOŚCI RODZIN ZASTĘPCZYCH NA TERENIE POWIATU WROCŁAWSKIEGO	
Zadania	Wskaźniki realizacji
• Pozyskiwanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze; • Prowadzenie procesu diagnostyczno-konsultacyjnego kandydatów na rodziny zastępcze; • Analiza i diagnoza kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowych rodzin zastępczych; • Sporządzanie opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	• Liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej; • Liczba sporządzonych opinii; • Liczba rodzin, które ukończyły szkolenia oraz uzyskały zaświadczenie kwalifikacyjne; • Liczba utworzonych zawodowych rodzin zastępczych.
Podmiot realizujący: PCPR we Wrocławiu Podmioty wspierające: gminne ośrodki pomocy społecznej, rodziny zastępcze, organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Usług Społecznych w Kątach Wrocławskich.	
Czas realizacji: 2024-2026	
Cel operacyjny V: DOSKONALENIE ZAWODOWE KADR I PODMIOTÓW DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ WSPARCIA RODZINY, PIECZY ZASTĘPCZEJ I OSÓB USAMODZIELNIANYCH	
Zadania	Wskaźniki realizacji
• Zapewnienie środków finansowych w budżecie Powiatu na podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry zatrudnionej w PCPR we Wrocławiu i Powiatowym Centrum Usług Społecznych w Kątach Wrocławskich; • Podnoszenie wiedzy i umiejętności oraz wsparcie pracowników PCPR poprzez szkolenia, konferencje, superwizje, seminaria; • Ścisła współpraca między podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.	• Liczba pracowników korzystających ze szkoleń; • Liczba ukończonych szkoleń i konferencji, tematyka szkoleń; • Liczba instytucji współpracujących.
Podmiot realizujący: PCPR we Wrocławiu Podmioty wspierające: instytucje i firmy szkoleniowe, instytucje pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, Powiatowe Centrum Usług Społecznych w Kątach Wrocławskich.	
Czas realizacji: 2024-2026	

Opracowanie własne

VII 3. Limit Rodzin Zastępczych Zawodowych na lata 2024-2026

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w trzyletnim powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej należy określić coroczny limit zawodowych rodzin zastępczych.

W myśl art. 56 ustawy, umowy z rodzinami zastępczymi zawodowymi zawiera się w ramach limitu rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, określonego w 3-letnim powiatowym programie dotyczącym rozwoju pieczy zastępczej. Tym samym, celem ustalenia limitu rodzin zastępczych zawodowych nie jest wskazanie wszystkich rodzin zastępczych zawodowych w danym roku, ale tylko tych rodzin zastępczych zawodowych, które powstaną na skutek zawarcia umowy.

Określając limit, dokonano analizy danych dotyczących funkcjonowania zawodowej rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Wrocławskim na przestrzeni lat 2021 - 2023 i liczby dzieci z pieczy zastępczej instytucjonalnej przekierowanych do pieczy zastępczej rodzinnej zawodowej.

Tabela 10 Rodziny zastępcze zawodowe powstałe w latach 2021 - 2023

Rodziny zastępcze zawodowe powstałe w latach 2021 - 2023	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Limit utworzenia rodzin zastępczych zawodowych	1	2	2
Rodziny zastępcze zawodowe	0	2	1

Opracowanie własne

Na przestrzeni analizowanych lat żadna z rodzin zastępczych zawodowych w wyniku przekształcenia w zawodową formę, nie przyjęła dziecka z placówki opiekuńczo – wychowawczej. Nie wpłynął również żaden wniosek w zakresie stanowienia rodziny zastępczej zawodowej i gotowości przyjęcia dziecka lub dzieci z pieczy instytucjonalnej.

Niemniej jednak mając na uwadze przede wszystkim dobro dzieci pozbawionych opieki rodziców własnych, zapewnienie dzieciom opieki zastępczej w warunkach najbardziej zbliżonych do rodziny, opracowano limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2024 - 2026 uwzględniający konieczność zapewnienia dzieciom z terenu Powiatu Wrocławskiego rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczenia liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej (tabela 11).

Tabela 11. Limit zawodowych rodzin zastępczych na lata 2024 – 2026

PLANOWANE UTWORZENIE	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026
Rodziny zastępcze zawodowe	+2	+2	+2

Opracowanie własne

VIII. PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ PROGRAMU

Funkcję koordynatora i głównego realizatora niniejszego Programu pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu, które zostało wyznaczone przez Starostę na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Powiecie Wrocławskim, zgodnie z art. 241 ust. 2 i 76 ust. 1 i 2 ustawy.

Aby osiągnąć wyznaczone w Programie cele, PCPR we Wrocławiu będzie podejmować współpracę z:

- organami administracji samorządowej,
- ośrodkami pomocy społecznej i innymi jednostkami organizacyjnymi systemu pomocy społecznej,
- placówkami opiekuńczo - wychowawczymi,
- placówkami systemu oświaty, w szczególności ze szkołami, przedszkolami i poradniami psychologiczno-pedagogicznymi,
- sądami,
- zespołami kuratorskiej służby sądowej,
- ośrodkami adopcyjnymi,
- policją,
- placówkami służby zdrowia,
- organizacjami pozarządowymi,
- wolontariuszami,
- środkami masowego przekazu.

IX. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Przedmiotem ewaluacji Programu będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę informacji dotyczących danych własnych, zarówno liczbowych, jak i opartych na wypowiedziach zainteresowanych osób (opiekunów, rodziców, dzieci) oraz danych pozyskanych od współpracujących instytucji pomocowych.

Monitorowanie Programu będzie dokonywane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu we współpracy z Powiatowym Centrum Usług Społecznych w

Kątach Wrocławskich i uwzględniane w treści corocznego sprawozdania z działalności jednostek.

Program stanowi dokument otwarty i elastyczny. Oznacza to, że może podlegać modyfikacjom na skutek zmieniającej się rzeczywistości, rozeznaczonych potrzeb oraz wymogów prawnych.

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań przewidzianych w niniejszym Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Wrocławskim na lata 2024 – 2026 będą środki finansowe pochodzące z:

- budżetu Powiatu Wrocławskiego,
- budżetu Województwa Dolnośląskiego,
- budżetu Państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- budżetów samorządów gminnych, zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- budżetów innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wrocławskiego,
- innych źródeł (przeznaczone przez partnerów działań).

XI. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

W związku z wdrożeniem celów przyjętych na podstawie niniejszego Programu zakłada się, że do 2026 r. zostaną osiągnięte następujące trwałe rezultaty społeczne:

- zwiększenie świadomości społecznej i podejmowanie inicjatyw dotyczących promocji zastępczych form opieki rodzinnej,
- zwiększenie liczby profesjonalnie przygotowanych osób do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz rozwój świadomości rodzin i ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych,
- wzrost świadomości i wiedzy wśród rodzin dotyczących opieki i wsparcia małoletnich,
- zabezpieczenie potrzeb usamodzielnianych wychowanków,
- wsparcie osób przebywających w pieczy zastępczej oraz opuszczających pieczę poprzez integrację społeczną, podniesienie kompetencji życiowych i umiejętności

społeczno-zawodowych, zwiększenie szans na zatrudnienie oraz wypełnianie ról społecznych przy zastosowaniu kompleksowego i zindywidualizowanego wsparcia,

- zwiększenie kwalifikacji i wsparcia kadry PCPR, zwiększenie dostępności usług innych specjalistów i instytucji dla rodzin zastępczych,
- zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego i specjalistycznych oraz Rodzinnych Domów Dziecka,
- wzrost świadomości społecznej mieszkańców powiatu o wartościach życia rodzinnego,
- rozwój kompetencji rodzin zastępczych poprzez wsparcie koordynatorów, udział w szkoleniach i poradnictwie specjalistycznym oraz wsparcie finansowe, zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- wzrost kapitału kompetencyjnego personelu pomocy społecznej i kadry współpracującej w obszarze pomocy dziecku oraz rodzinie.

Spis wykresów, tabel i rysunków

Wykres 1. Populacja Powiatu Wrocławskiego w latach 1995-2022	12
Wykres 2. Prognozowana populacja Powiatu Wrocławskiego na lata 2025-2050	12
Wykres 3. Małżeństwa i rozwody w Powiecie Wrocławskim w latach 2002-2022	13
Wykres 4. Przyrost naturalny w Powiecie Wrocławskim w latach. 1995-2022	14
Wykres 5. Migracje na pobyt stały w Powiecie Wrocławskim w latach 1995-2022	15
Wykres 6. Porównanie liczby wychowanków opuszczających Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze w Kątach Wrocławskich w latach 2022 - 2023 pod względem powodu opuszczenia placówki	21
Wykres 7. Płeć ankietowanych członków rodzin zastępczych	23
Wykres 8. Rodzaj rodziny zastępczej	23
Wykres 9. Gotowość rodzin zastępczych do przekształcenia w rodzinę zastępczą zawodową	24
Wykres 10. Liczba dzieci przebywających obecnie pod opieką rodziny zastępczej/Rodzinnego Domu Dziecka	24
Wykres 11. Okres pełnienia funkcji rodziny zastępczej	25
Wykres 12. Rodzaje wsparcia otrzymywanego od PCPR	26
Wykres 13. Częstotliwość korzystania z pomocy udzielanej przez PCPR	27
Wykres 14. Najczęstsze problemy związane z funkcjonowaniem rodziny zastępczej	29
Wykres 15. Najczęstsze problemy opiekuńczo-wychowawcze po stronie dzieci w rodzinach zastępczych	30
Wykres 16. Zainteresowanie formami wsparcia dla rodzin zastępczych	31
Wykres 17. Najważniejsze czynniki w zapewnieniu skutecznej i efektywnej pomocy dla rodzin zastępczych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	32
Wykres 18. Ocena wiedzy i umiejętności z zakresu wykonywanej funkcji	33
Wykres 19. Potrzeba szkolenia u ankietowanych	33
Wykres 20. Ocena jakości szkoleń pod kątem poprawy efektów pracy	34
Wykres 21. Preferowana forma doskonalenia w ramach szkoleń	34
Wykres 22. Płeć ankietowanych pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej	35
Wykres 23. Stanowisko zajmowane przez pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej	35
Wykres 24. Okres współpracy z rodzinami zastępczymi	36
Wykres 25. Najczęstsze przyczyny umieszczania dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej	37
Wykres 26. Najczęstsze problemy w rodzinach zastępczych, z którymi Pani/Pan współpracuje	38
Wykres 27. Najczęstsze problemy opiekuńczo-wychowawcze po stronie dzieci w rodzinach zastępczych	39
Wykres 28. Ocena chęci wzajemnego kontaktu między rodzinami naturalnymi a rodzinami zastępczymi	40
Wykres 29. Najbardziej potrzebna forma wsparcia dla rodzin zastępczych	41
Wykres 30. Liczba rodzin objętych wsparciem Asystenta Rodziny	42
Wykres 31. Liczba dzieci zagrożonych ingerencją sądu we władzę rodzicielską ich rodziców	43

Tabela 1. Spójność Programu z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym	9
Tabela 2. Liczba rodzin zastępczych w latach 2020 –2022	17
Tabela 3. Dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2020 – 2022	18
Tabela 4. Średnia liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w latach 2020 – 2022	18
Tabela 5. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w latach 2020 – 2022.....	19
Tabela 6. Szkolenia dla rodzin zastępczych w latach 2020 – 2022	20
Tabela 7. Przyczyny opuszczenia przez dzieci rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020 – 2022	20
Tabela 8. Dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2020 – 2022.....	20
Tabela 9. Cele operacyjne Programu	46
Tabela 10. Rodziny zastępcze zawodowe powstałe w latach 2021 - 2023.....	47
Tabela 11. Limit zawodowych rodzin zastępczych na lata 2024 – 2026	508
 Rysunek 1. Gminy Powiatu Wrocławskiego.....	 11